

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Don Bosco Technisch Instituut te SINT-DENIJS-
WESTREM**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 38083-126177

Instellingsnummer 38083

Instelling Don Bosco Technisch Instituut

Directeur Paul DE BRABANDER

Adres Kortrijksesteenweg 1025 - 9051 SINT-DENIJS-WESTREM

Telefoon 09-221.31.11

Fax 09-220.61.28

E-mail debrabanderpaul@donboscosdw.be

Website <http://www.donboscosdw.be>

Bestuur van de instelling VZW Don Bosco Onderwijscentrum

Adres Don Boscolaen 15 - 3050 OUD-HEVERLEE

Scholengemeenschap SGKSO De Bron Gent-Zuid

Adres Emiel Clauslaan 121 - 9800 DEINZE

CLB Vrij CLB Regio Gent

Adres Holstraat 95 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-10-2015, 06-10-2015, 07-10-2015, 08-10-2015, 09-10-2015, 22-10-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 22-10-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 30-11-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Erik DE BOU

Teamleden Agnes GEERTS, Etienne GIELEN, Alex MAES, Christian
POTLOOT, Erik VAN NIEUWENHUYZE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS	7
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	9
4.1.1.2 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/7841/001)	10
4.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)	12
4.1.1.4 Techniek in de 1ste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)	15
4.1.1.5 Maatschappelijke vorming in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/019)	17
4.1.1.6 Beroepenveld Nijverheid in de eerste graad (leerplan D/2011/7841/037)	18
4.1.1.7 Aardrijkskunde in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/019)	22
4.1.1.8 Nederlands in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/001)	23
4.1.1.9 Specifiek gedeelte in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan D/2009/7841/002) en in tso derde graad elektrische installatietechnieken (leerplan D/2013/7841/018)	25
4.1.1.10 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Bouw (leerplan D/2011/7841/005) en in bso derde graad in de studierichting Ruwbouw (leerplan D/2011/7841/046)	28
4.1.1.11 Toegepaste wetenschappen en engineering in tso tweede graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2013/7841/007)	31
4.1.1.12 Aardrijkskunde in tso derde graad (leerplan D/2004/0279/029)	33
4.1.1.13 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2009/7841/035)	34
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	35
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	37
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	37
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	38
5.1 Leerbegeleiding	38
5.2 Evaluatiepraktijk	41
5.3 Deskundigheidsbevordering	44
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	46
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	48
7.1 Wat doet de school goed?	48
7.2 Wat kan de school verbeteren?	48
7.3 Wat moet de school verbeteren?	48
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	50
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	51

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Don Bosco Technisch Instituut E.G. (instellingsnummer 126177) en Don Bosco Technisch Instituut (instellingsnummer 38083) vormen samen een pedagogisch geheel met als studieaanbod respectievelijk een gedeelte van de eerste graad en de resterende klassen van de eerste graad met bovenbouw. Alle lessen, met uitzondering van lichamelijke opvoeding, worden gegeven op de campus in Sint-Denijs-Westrem. Het is aanbevolen beide verslagen samen te lezen.

2 SAMENVATTING

Het Don Bosco Technisch Instituut in Sint-Denijs-Westrem is een technische en beroepssecundaire school. Naast de eerste graad A- en B-stroom biedt de school studierichtingen aan binnen de studiegebieden Bouw, Hout, Grafische communicatie en media en Mechanica-elektriciteit. De directeur, pedagogisch directeur, adjunct-directeur en technisch adviseur-coördinator vormen het directieteam met een duidelijk uitgeschreven en complementaire taakverdeling. Zij kiezen voor een laagdrempelig en toegankelijk leiderschap en streven naar een participatieve cultuur. De voorbije jaren vernieuwde de school de visietekst en het schoolwerkplan. De afdelingen mechanica, elektriciteit en grafische communicatie en media zijn gehuisvest in nieuwe gebouwen. Op korte termijn verhuist ook de afdeling hout naar een nieuwbouw. Nadien volgt de nieuwbouw voor de afdeling bouw.

In meer dan de helft van de doorgelichte vakken is de leerplanrealisatie kwaliteitsvol. Voor Nederlands in de eerste graad van de A-stroom, voor maatschappelijke vorming en voor het specifiek gedeelte in Nijverheid in de eerste graad, voor het specifiek gedeelte in de tweede graad bso in de studierichting Bouw, voor het specifiek gedeelte in de derde graad bso in de studierichting Ruwbouw en voor aardrijkskunde in de derde graad tso zijn er echter hiaten. Voor de meeste vakgroepen is een betere leerplanstudie een noodzaak. De afstemming van het aanbod op het geïntegreerd werken en de evaluatiepraktijk zijn terugkerende knelpunten.

Tijdens de doorlichting werden ook de deskundigheidsbevordering, de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding onderzocht. De persoonlijke en professionele groei van het personeelslid, een permanente innovatie en een hogere onderwijskwaliteit zijn de uitgangspunten van de visie voor de deskundigheidsbevordering. De concretisering van de visie krijgt gestalte via netwerking binnen de scholengemeenschap en de pedagogische begeleidingsdienst. Het op peil houden van de professionaliteit van de leraren op vakniveau behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakwerkgroep en de individuele leraar. Een meerwaarde vormen de navormingen in samenwerking met bedrijven. Tijdens de pedagogische studiedagen komen meer algemene thema's aan bod. Er zijn geen procedures die de detectie van de behoeften, de frequentie, de prioriteiten, de implementatie en de multiplicatie van de navorming ondersteunen. De schoolleiding is zich bewust van deze tekortkomingen op het vlak van deskundigheidsbevordering en heeft reeds een aantal prioriteiten vastgelegd. Het beleid heeft een duidelijke visie en de intentie om vernieuwingen in de evaluatiepraktijk op korte termijn door te voeren. De school ziet evaluatie en rapportering als essentiële onderdelen van kwalitatief onderwijs, met een beoordelende en remediërende functie. Het is nog een uitdaging voor de school om het recent bijgestuurde evaluatiebeleid om te zetten in de praktijk. Een goede afstemming op de leerplannen en het betrouwbaar evalueren van de leerplandoelstellingen zijn voor sommige vakgroepen belangrijke werkpunten.

Uit de werking van de delibererende klassenraad blijkt een grote zorg voor de leerlingen en oog voor het leerproces. Het aantal B- en C-attesten blijft echter middelmatig tot hoog in de eerste graad, ondanks het feit dat de school remediërend optreedt. Er is geen zichtbare systematische bijsturing van onderwijs- en evaluatiepraktijk naar aanleiding van de evaluatieresultaten. Op het vlak van de leerbegeleiding heeft de school op curatief vlak talrijke acties opgezet om de leerlingen in hun leerproces bij te staan. Op preventief vlak zijn de beleidslijnen en de ondersteuning op schoolniveau beperkt. In de eerste plaats tracht de school een ordelijk en rustig schoolklimaat te creëren waarin vervolgens de leerbegeleiding beter tot haar recht kan komen. Niet alle vakgroepen hanteren consequent de richtlijnen om de leerbegeleiding te ondersteunen. Binnen de onderzochte vakken is het hanteren van leerstrategieën en de aandacht voor leervaardigheden vrij beperkt. De school besteedt veel zorg aan leerlingen met een bijzondere problematiek, maar heeft veeleer een beperkt zicht op de leerprogressie van de leerlingen. De schoolleiding neemt stilaan stappen om de werking van de leerbegeleiding intern te evalueren en bij te sturen.

De visie, de planning en een systematische evaluatie van de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) zijn ontoereikend. De school beschikt niet over een strategie om een kwaliteitsvolle afstemming op de VOET te waarborgen. Het geheel van organisatie, coördinatie en communicatie rond de VOET levert niet het vereiste resultaat op.

Het directieteam is zich bewust van het belang van kwaliteitszorg. Hoewel er op schoolniveau aandacht is voor interne kwaliteitszorg en bijsturingen, bestaat er momenteel nog onduidelijkheid over de effecten van sommige acties. Het vormt voor de school een uitdaging om de eigen kwaliteit op systematische wijze op te volgen en de prioriteiten op middellange termijn vast te leggen.

De school krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Het schoolbeleid gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na, maar dit gebeurt nog onvolledig. Hoewel de school bij onveilige situaties vaak aandacht heeft voor compenserende maatregelen, is de beheersing van de risico's soms nog te beperkt. Sommige werkpunten kregen al een oplossing, maar er zijn er ook die al langere tijd aanslepen.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een beperkt gunstig advies.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 B	maatschappelijke vorming	
Graad 1 Bouw- en houttechnieken	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 Grafische communicatie en media	natuurwetenschappen, Nederlands, techniek	
Graad 1 Nijverheid	maatschappelijke vorming	bouw, elektriciteit, hout, metaal
Graad 2 BSO Bouw		bouw
Graad 2 TSO Bouw- en houtkunde	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Bouwtechnieken	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Grafische media	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Houttechnieken	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Elektricititeit-elektronica	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Elektromechanica	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 2 TSO Elektrotechnieken	aardrijkskunde, Nederlands	elektriciteit
Graad 2 TSO Industriële wetenschappen	aardrijkskunde, Nederlands	engineering, toegepaste wetenschappen
Graad 2 TSO Mechanische technieken	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 3 BSO Ruwbouw		bouw
Graad 3 TSO Bouw- en houtkunde	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Bouwtechnieken	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Printmedia	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Houttechnieken	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Elektricititeit-elektronica	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	aardrijkskunde	specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Elektromechanica	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	aardrijkskunde	toegepaste chemie
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	aardrijkskunde	

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet niet

De school streeft in onvoldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De school heeft haar visie op de VOET gekoppeld aan haar pedagogisch opvoedingsproject. Een aantal VOET wordt daarmee in verband gebracht.
Doelgerichtheid	Daarnaast streeft de school ook VOET na binnen de vakken en bij lesvervangende activiteiten, een verzamelnaam voor leeruitstappen en andere buitenklasactiviteiten. Naar aanleiding van de vernieuwde VOET is er een tijdelijke dynamiek geweest om de VOET planmatig te implementeren. Deze beweging is evenwel beperkt gebleven tot een inventarisatie en enkele bijsturingen. De school beschikt niet over een strategie om een kwaliteitsvolle afstemming op de VOET te waarborgen. De voorgelegde documenten, enerzijds deze waarin de vakgroepen VOET koppelen aan hun lessen en anderzijds deze waarbij de VOET aan de lesvervangende activiteiten gekoppeld worden, zijn dan ook wisselend van kwaliteit. De link van vakinhouden en lesvervangende activiteiten met de VOET is te vrijblijvend en onvoldoende valide om een betrouwbaar beeld te krijgen van de nagestreefde VOET. Er is geen concreet plan om ervoor te zorgen dat alle VOET bij alle leerlingengroepen effectief worden nagestreefd. Naar aanleiding van de doorlichting maakte de school een beknopte inschatting met weinig detail. Ze gaat niet verder dan het niveau van de clusters en bevat weinig informatie over de betrokken deelgroepen van leerlingen.
Ondersteuning	De school levert de laatste jaren weinig organisatorische inspanningen om het nastreven van de VOET structureel te ondersteunen. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de directie. Er werd niet geïnvesteerd in een ruimere coördinerende structuur om een breed draagvlak te creëren. De laatste schooljaren is er geen systematische aandacht geweest om de VOET kwaliteitsvol na te streven.
Doeltreffendheid	Er is amper of geen aandacht voor het evalueren van de VOET-werking. Door het ontbreken van een globaal en betrouwbaar overzicht waaruit het bereik en de kwaliteit van de nagestreefde VOET zou kunnen blijken, beschikt de school ook niet over de informatie die nodig is om het VOET-beleid en het bestaande aanbod te evalueren en bij te sturen waar nodig. Uit de gesprekken tijdens de doorlichting blijkt dat een deel van het korps weinig vertrouwd is met het nastreven van de VOET.

Ontwikkeling	Het beleidsteam volgde externe nascholing bij de invoering van de nieuwe VOET. Het schoolteam werd tijdens een personeelsvergadering en een pedagogische studiedag geïnformeerd en vertrouwd gemaakt met de nieuwe VOET. Begin 2011 werd de oefening van de nagestreefde VOET binnen de vakken gemaakt. Nadien werd slechts occasioneel en voor beperkte onderdelen beleidsmatige aandacht gegeven aan de VOET. Er zijn ook weinig verdere professionaliseringsinitiatieven geweest om de breedte en de effectiviteit van de VOET-werking te verhogen.
Uitvoering	Door het ontbreken van duidelijke afspraken rond het nastreven van de VOET
Socio-economische samenleving	en de weinig betrouwbare linken die gelegd zijn in de voorgelegde documenten heeft de school weinig houvast om in te schatten in welke mate de VOET worden nagestreefd. Uit het voorgelegde materiaal kan dan ook niet worden afgeleid in welke mate en voor welke leerlingen de vermelde activiteiten een bijdrage leveren tot de inspanningsverplichting voor de aangeduide VOET. Aan sommige activiteiten is bovendien slechts een vrijwillige deelname gekoppeld.
Sociorelationele ontwikkeling	Door de koppeling aan het pedagogisch project komen alle leerlingen met een aantal VOET uit deze context in aanraking. Door het ontbreken van duidelijke afspraken rond het nastreven van de VOET en de weinig betrouwbare linken die gelegd zijn in de voorgelegde documenten met betrekking tot de vakken en de lesvervangende activiteiten, is er weinig houvast om in te schatten in welke mate en voor welke leerlingen de vermelde activiteiten een bijdrage leveren tot de inspanningsverplichting voor de aangeduide VOET.

4.1.1.2 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/7841/001)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leerlingen worden goed begeleid.

Onderwijsaanbod	De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen aangeboden. De leraren besteden aandacht aan contextrijk leren. Tijdens de demonstratieproeven maken de leerlingen kennis met de wetenschappelijke onderzoeksmethode. De leerlingen voeren tijdens een excursie een biotoopstudie uit waarin waarnemingen en metingen opgenomen zijn. Ze komen af en toe in contact met het opzetten van eenvoudige onderzoeken, onder andere ook microscopie. De samenhang binnen de graad wordt bewaakt.
<i>Volledigheid</i>	Er zijn echter een aantal knelpunten. Een beperkt aantal doelstellingen op het einde van het eerste leerjaar werd niet aangeboden. Het totale aanbod is te sterk kennisgericht waardoor het experimentele luik te weinig aandacht krijgt.
<i>Evenwicht</i>	De algemene leerplandoelstellingen worden geïntegreerd binnen de leerplandoelstellingen aangeboden. Daarbij staan ze minder centraal dan het leerplan beoogt. Dit stemt niet overeen met de algemene doelstellingen van het leerplan in verband met 'wetenschappelijke vaardigheden' (4.1) waarbij de leerlingen vanuit de waarneming een onderzoeksvraag en hypothese formuleren, een experiment uitvoeren volgens een voorgeschreven werkwijze en meetgegevens ordenen en verwerken.
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Onderwijsorganisatie <i>Samenstelling klasgroepen</i> <i>Organisatie curriculum</i>	De grootte van de klasgroepen laat de leerplanrealisatie toe. De organisatie van een extra lesuur natuurwetenschappen in het tweede jaar is functioneel voor de leerplanrealisatie, maar wordt te weinig gebruikt om aandacht te schenken aan de ‘wetenschappelijke vaardigheden’.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen voor de leerplanrealisatie. De lessen vinden plaats in lokalen met voorzieningen die voldoen aan de eisen van het leerplan. De lokalen zijn aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal en zijn uitgerust met een computer met internettoegang en projectiemogelijkheid die veelvuldig gebruikt worden voor ondersteuning van de les met bronnenmateriaal. De wetenschapslokalen bieden mogelijkheden voor actief onderwijs. De infrastructuur en de leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelstellingen zijn aanwezig. De uitrusting wordt passend ingezet, vooral voor de uitvoering van demonstratieproeven.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria. De puntenverdeling is voor de leerlingen duidelijk weergegeven op toetsen en examens. De validiteit van de evaluatie komt evenwel in het gedrang omdat leraren toetsen en examens te veel afstemmen op het leerboek of de leerinhouden. Ze gaan daardoor te weinig uit van het beheersingsniveau in relatie tot de leerplandoelstellingen. De wetenschappelijke vaardigheden worden nog niet opgenomen in de evaluatiepraktijk, in tegenstelling tot wat het leerplan vraagt. De opdrachten en de vraagstelling zijn eenduidig.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Tijdens de lessen is er aandacht voor de koppeling van de leerinhouden aan de leefwereld van de leerlingen in herkenbaar actuele contexten. Verwijzingen naar de samenleving wakkeren de motivatie van de leerlingen aan. Het klasklimaat is rustig en gericht op leren. De opbouw van de lessen is gevarieerd, interactief en de leerlingen werken gemotiveerd mee. Het aanbod gebeurt in belangrijke mate aan de hand van het onderwijsleergesprek, met voldoende gelegenheid tot inbreng van de leerlingen. Demonstratieproeven, film en projecties visualiseren de leerinhouden en bevorderen de begripsvorming. De leerlingen leren daarbij gericht waarnemen. Het lesmateriaal is gestructureerd en sluit aan bij de lesstructuur. Door de veel gebruikte invuldidactiek is de leerinhoud sterk gestuurd met een geringe ruimte voor leerlingeninitiatief. Het ‘actief leren’ en ‘leren in interactie’ krijgen minder plaats in het leerproces. Daardoor worden de wetenschappelijke vaardigheden te weinig doelgericht aangeleerd en begeleid, onder meer op basis van procesevaluatie. Kleine overhoringen zetten de leerlingen aan tot regelmatige studie en bereiden goed voor op de examens. De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt bij toetsen en examens. Leraren zorgen voor remediëring en geven feedback.

Deskundigheidsbevordering De deskundigheidsbevordering draagt te weinig bij tot het bereiken van de leerplandoelstellingen. Het aandeel van natuurwetenschappen in de gevolgde nascholingen is beperkt. De leden van de vakgroep werken nauw samen m.b.t. de gelijkgerichtheid in het aanbod en in de evaluatie.

Overleg

Vorming

De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Voor de begeleiding van de leerlingen en de afstemming van de leerplanrealisatie in parallel- of vervolklassen wordt de samenhang bewaakt. Er is collegiale samenwerking en lesmateriaal en evaluatievragen worden vlot uitgewisseld. De vakgroep is zich bewust van een aantal hiaten in de leerplanrealisatie van vorig schooljaar. De vakgroep ziet terecht werkpunten in de nog betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen en de uitbreiding van de experimentele vaardigheden bij de leerlingen. De vakgroep staat open voor externe feedback.

4.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is niet voldoende afgestemd op de communicatieve functie van de taal, waardoor de leerplandoelstellingen niet evenwichtig worden aangereikt. In het verlengde van het onderwijsaanbod is de leerlingenevaluatie niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het taalvaardigheidsonderwijs staat niet voldoende centraal binnen het onderwijsaanbod. De communicatieve functie van de taal vormt in een te beperkte mate de basis voor het opbouwen van het lesprogramma. De nadruk ligt sterk op de taalbeschouwing, waarbij de nauwe verbondenheid ervan met de ontwikkeling van de taalvaardigheden niet voldoende aandacht krijgt. De taalbeschouwing vertrekt te zelden vanuit een reflectie op het eigen en andermans taalgebruik. Hierdoor krijgen de leerlingen niet voldoende kansen om na te denken over taal en taalsystemen, zelf oplossingen te zoeken en hun taalgebruik bij te sturen.

De vakgroep heeft de voorbije schooljaren gezocht naar een passende invulling voor het vak Nederlands, rekening houdend met de vereisten van het vernieuwde leerplan van 2010. Hierbij heeft de vakgroep zich inhoudelijk niet voldoende gebogen over het leerplan. Ook de nodige beleidsmatige pedagogische ondersteuning bleef wat achterwege. Het resultaat is dat voor het onderwijsaanbod te sterk wordt vastgehouden aan het vorig schooljaar ingevoerde leerwerkboek in plaats van aan het leerplan. Hierdoor komen onder meer de taalvaardigheidsgerichte opdrachten niet voldoende aan bod. De doelstellingen gerelateerd aan de taalbeschouwing zijn sterk aanwezig. Deze vullen echter niet voldoende hun ondersteunende functie voor de taalvaardigheden in.

De leraren hebben voldoende aandacht voor de ontwikkeling van de leesvaardigheid, maar de variatie aan tekstsoorten is beperkt. De luister- en kijkvaardigheden worden te weinig doelgericht ingeoeft. De ontwikkeling van de spreek- en gespreksvaardigheden vertrekken niet voldoende van gespreks- en spreekkansen tijdens de lessen. Het aantal schrijfopdrachten is vrij

beperkt, eveneens met een weinig gevarieerd aanbod aan tekstsoorten. De integratie van de verschillende vaardigheden verloopt nog niet voldoende soepel vanuit spontaan, authentiek en levendig taalgebruik.

De taalbeschouwing is niet voldoende gericht op het kunnen toepassen van de grammaticale kennis in relevante taalsituaties. Leerlingen leren niet voldoende om zelf taalverschijnselen te ontdekken en te reflecteren over het taalgebruik en de achterliggende taalsystematiek. De inductieve methode staat te weinig centraal. De taalbeschouwing vormt niet in voldoende mate een samenhangend geheel met de taalvaardigheden.

De aanzet tot de literaire competentie is voldoende aanwezig. Het genietend lezen en de aansluiting bij de interessesfeer van de leerlingen krijgen aandacht in het programma.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leraren beschikken voor de realisatie van de leerplandoelen over voldoende leermiddelen. De mogelijkheden tot ICT-integratie zijn vrij beperkt. Projectiemogelijkheden worden frequent ingezet voor de visuele ondersteuning van de lessen. Voor de leerlingen zijn weinig mogelijkheden voor het raadplegen van woordenlijsten of het opzoeken van grammaticale regels. De leerlingen leren tevens niet voldoende om gebruik te maken van ICT-toepassingen voor opzoekopdrachten, tekstverwerking of digitale oefenvormen. Via het digitale platform van de school ontstaat dit schooljaar wel een inhaalbeweging om de leerlingen opdrachten en correctiesleutels aan te bieden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is niet voldoende representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen. Zowel in aantal, in frequentie als in puntengewicht ligt de klemtoon op het evalueren van de taalbeschouwelijke elementen. De evaluatie van de taalvaardigheden komt onvoldoende aan bod.

De evaluatie is voor de leerlingen voldoende transparant. Een afsprakennota bij de start van het schooljaar legt de verwachtingen vast. Op de toetsen en examens is de puntenverdeling duidelijk aangebracht. De leraren leveren veel inspanningen om de toetsen en examens kwaliteitsvol op te stellen. De inhoud van de evaluatiepraktijk helt echter te sterk over naar de taalbeschouwing. Binnen de vakgroep zijn weinig afspraken gemaakt over het evaluatiegewicht voor de taalvaardigheden en over de frequentie van het toetsen van deze vaardigheden. Ook over het hanteren van evaluatiecriteria voor de taalvaardigheden is nog weinig overleg gepleegd. Een groeilyn voor de vaardigheden is niet voldoende zichtbaar. De taalbeschouwing en de taalvaardigheden zijn niet voldoende mate geïntegreerd. Grammaticale aspecten worden meestal buiten een talige context beoordeeld. Vakgebonden attitudes en het toepassen van strategieën zijn nog onvoldoende opgenomen in de evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De school brengt de talige beginsituatie van de nieuwe leerlingen bij de start van het schooljaar in kaart met een genormeerde toets. De leraren zijn goed geïnformeerd over de talige achtergrond van hun leerlingen. Het klasklimaat is aangenaam en respectvol. Taalactiverende werkvormen vinden stilaan hun weg naar de lespraktijk. De leerlingen genieten de nodige leerondersteuning. Voor bepaalde opdrachten leren zij strategische vaardigheden toe te passen bij de voorbereiding, planning, uitvoering en beoordeling ervan. De leerlingen leren echter nog niet voldoende systematisch werken met leerstrategieën en stappenplannen bij het uitvoeren van hun taken. Als hulpmiddel en als voorbereiding voor de examens krijgen de leerlingen overzichten van de leerstof aangereikt. Leerlingen met zwakke resultaten kunnen terugvallen op ondersteunende initiatieven op klas- en schoolniveau. De aandacht voor schooltaalwoorden staat in het teken van de versterking van de schoolse taalvaardigheid.

Het reflecteren over taal en over het taalgebruik is nog niet sterk geïntegreerd. De leerlingen leren nog niet voldoende om in eerste instantie zelf hun taalfouten bij te sturen en na te denken over de regels die een taal beheersen. De leraren hebben aandacht voor het correct taalgebruik in de notities en de taken van de leerlingen. De leerlingen leren tevens te reflecteren over hun inzet en studiehouding voor het vak. Ze krijgen echter te weinig kansen om hun taalgebruik te verbeteren en taalverwerving als een positief leerproces te zien waarin zij kunnen groeien.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Binnen de vakgroep is een groeiende samenwerking om een gelijkgericht programma aan te bieden. De vakgroep reflecteerde echter niet voldoende over de visie op de eindtermen en op het moderne talenonderwijs. Onder meer hierdoor is het curriculum inhoudelijk zwak afgestemd op de visie van het leerplan. Bovendien vertonen de opdrachten van de leraren weinig continuïteit, waardoor een gemeenschappelijke doelgerichtheid wordt afgeremd.

De vakgroep maakt weinig gebruik van externe ondersteuning. Beleidsmatig is de invoering van het vernieuwde leerplan en de leerplanrealisatie onvoldoende aangestuurd en opgevolgd. Ook het volgen van vakgerichte en pedagogische nascholing wordt beleidsmatig in beperkte mate aangestuurd.

De vakgroep staat open voor externe evaluaties en voor aanbevelingen. Het schoolbeleid heeft vorig schooljaar de vakgroepen aangespoord tot een zelfevaluatie rond leerplangerichtheid. Een vervolgtraject met een analyse van de resultaten en een plan tot bijsturing ontbreekt voorlopig.

4.1.1.4 Techniek in de 1ste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aan de leerlingen aangeboden. De uitrusting en leermiddelen in de vaklokalen beantwoorden aan de minimale materiële vereisten en worden efficiënt ingezet.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen aangeboden. Op het einde van de eerste graad zijn de toepassingsgebieden energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport aan bod gekomen. Hiervoor zijn meerdere projecten uitgewerkt. De drie dimensies (hanteren, duiden en begrijpen) staan centraal zodat de leerlingen de kans krijgen technische geletterdheid te verwerven. De vier kerncomponenten van techniek (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzen) zijn echter niet in alle projecten als dusdanig opgenomen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het toepassingsgebied biochemie kreeg vorig schooljaar minder aandacht. Het gedeelte sturingen nam een vrij behoorlijk deel van de lestijd in. Voor wat de andere toepassingsgebieden betreft, ligt de nadruk soms nog sterk op theoretische kennis. De onderzoekende component van het vak komt nog te weinig tot uiting. Hierdoor komt de algemene doelstelling 'techniek bijbrengen voor de techniekgebruiker en niet techniek voor de technicus' in het gedrang.

De gekozen techniekprojecten vertonen over de twee leerjaren heen nog geen evolutie van een 'gesloten' maakopdracht tot een ontwerpopdracht waarbij creativiteit een belangrijke rol speelt. Zowel de practica als het technisch-theoretisch gedeelte, binnen de verschillende toepassingsgebieden, zijn nog sterk gestuurd. Voor de meeste opdrachten in het tweede leerjaar worden de leerlingen nog te weinig uitgedaagd en kan de moeilijkheidsgraad van de uitvoering verhogen.

Hoewel de verschillende projecten aansluiten bij het vak technische activiteiten wordt nog te weinig aandacht geschonken aan de horizontale samenhang tussen techniek en andere vakken. ICT wordt weinig gebruikt als instrument bij onderzoeksopdrachten of realisaties techniek.

Onderwijsorganisatie De lestijden techniek zijn overwegend in clusters van twee lestijden evenwichtig geprogrammeerd. De grootte van de klassen voldoet om functioneel te werken aan de onderwijsdoelen.

Organisatie curriculum

Samenstelling klasgroepen

Uitrusting De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen voor de leerplanrealisatie. Voor de invulling van de ICT-integratie beschikken de leerlingen in de verschillende lokalen over voldoende computers.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit permanente evaluatie en is opgebouwd uit drie delen. Het deel kennis krijgt gestalte via de toetsen. De toetsopgaven zijn verzorgd, leerplangericht opgesteld en vermelden bij elke vraag doorgaans ook het puntentotaal. Verder krijgt de evaluatie gestalte via de beoordeling van de vaardigheden. Hiervoor gebruikt de vakgroep een aangepaste SAM-schaal. Het instrument, dat vrij nieuw in gebruik is, is nog onvoldoende transparant. Als laatste worden proces en product beoordeeld. Dit gebeurt echter grotendeels tijdens de meer ‘theoretische’ lessen, waardoor de beoordeling eerder cognitieve vaardigheden en niet het proces beoordeelt. Bovendien zijn de criteria waarop de leerlingen moeten scoren onduidelijk. Positief is de aandacht voor zelfevaluatie en voor de evaluatie van attitudes. De zelfevaluatie van de leerlingen gaat meestal gepaard met een reflectie op de eigen prestaties, wat bijdraagt tot de ontwikkeling van leerstrategieën. Niets wijst erop dat de resultaten aangewend worden om op basis van interesses en ontdekte talenten een bewuste en verantwoorde keuze te maken naar de tweede graad. Het vormt een werkpunt de evaluatie verder te stroomlijnen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het lesmateriaal bestaat uit door de vakgroep opgesteld studiemateriaal. Dit werd voor de gekozen verkenningengebieden gelijklopend gemaakt, wat de herkenbaarheid voor de leerlingen verhoogt. De vier kerncomponenten van techniek (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzen) zijn echter niet in alle projectbundels herkenbaar opgenomen. Via begeleid zelfstandig leren worden heel wat opdrachten ingevuld. De theoretische lessen verlopen, ondanks de eerder kleine leerlingengroepen, sterk leraargestuurd. Ook bij de praktische realisaties staan structuur en homogeniteit voorop, veeleer dan creativiteit. Deze didactische aanpak daagt de leerlingen nog te weinig uit tot onderzoekend en contextrijk leren. De omgang met de leerlingen is constructief en bemoedigend. De remediëring bestaat hoofdzakelijk uit het onmiddellijk bijsturen van de leerlingen tijdens de lessen. Tevens bestaat de mogelijkheid tot middagondersteuning. De zorg voor een correct taalgebruik en het voeren van een talenbeleid zijn impliciet aanwezig.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i>	De leraren besteden de nodige tijd aan zowel formeel als informeel overleg. De informele gesprekken nemen hierbij een belangrijk deel in van de overlegcultuur. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de hierboven beschreven werkpunten zelfstandig aan te pakken.

4.1.1.5 Maatschappelijke vorming in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/019)

Voldoet niet

Het ontbreken van de minimale materiële vereisten verhindert het nastreven van een aantal leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Er wordt planmatig gewerkt, maar daarbij is veeleer het leerwerkboek de basis dan het leerplan. Daardoor wordt een aantal leerplandoelstellingen weinig expliciet nagestreefd. Er worden weinig aanvullende documenten bij het werkboek gevoegd die aantonen dat de inhouden aangebracht worden vertrekkend vanuit de eigen omgeving. Het beperkt gebruik van ICT door de leerlingen remt het aanleren en het inoefenen van een aantal vaardigheden af. Daardoor krijgen de leerlingen te weinig kans om onder begeleiding informatie te zoeken en te verwerken binnen de domeinen functionele informatieverwerking en organisatiebekwaamheid. Het aanbod is dan ook te weinig afgestemd op het functioneren in de maatschappij. Ook een aantal doelen uit het domein tijd en ruimte worden met beperkte diepgang behandeld door een gebrek aan wandkaarten en tijdschaal. Bestaande activiteiten buiten de klas worden benut om enkele doelstellingen mavo aan te koppelen. Er is echter weinig aandacht om die activiteiten af te stemmen op of uit te breiden in functie van het nastreven van de mavodoelen en deze te integreren in contextgebonden lesactiviteiten.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Niet alle minimale materiële vereisten zijn beschikbaar. De school kiest ervoor de lessen te laten plaatsvinden in de weinig aangeklede lokalen van elke klasgroep. Slechts in één ervan zijn de wandkaarten van België, Europa en de wereld aanwezig. Ook de tijdband ontbreekt in bijna alle lokalen. Computers voor gebruik door de leerlingen zijn niet beschikbaar in deze klaslokalen. Hun ICT-gebruik beperkt zich tot een gering aantal opdrachten in een computerklas. Het ontbreken van een leerkrachtige, informatierijke klasomgeving is een belemmering voor het nastreven van bepaalde ontwikkelingsdoelen en het hanteren van diverse werkvormen. Deze situatie ondersteunt het implementeren van de visie op mavo uit het leerplan niet. ICT-uitrusting voor frontaal gebruik ter ondersteuning van de les is wel in alle gebruikte lokalen aanwezig en wordt veelvuldig ingezet.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van taken, toetsen en synthesesproeven. De vragen zijn duidelijk geformuleerd en zijn vaak gebaseerd op bronnenmateriaal. Ze sluiten evenwel sterk aan bij het leerwerkboek, waardoor de representativiteit voor het leerplan niet bewust bewaakt wordt. Vaardigheden hebben terecht een belangrijk aandeel in de evaluatie. Toch zijn er daarnaast nog veel vragen die niet uitgaan van de leerplandoelen en naar kennis peilen. Positief is het gebruik van gedetailleerde en duidelijke evaluatieformulieren bij een aantal opdrachten. Ze zorgen voor transparante beoordelingen en feedback naar de leerlingen. Ze worden evenwel nog niet gebruikt als basis voor remediëring, als tussentijdse stand van zaken in het leerproces of voor terugkoppeling naar de eigen lespraktijk.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen verwerken de inhoud door middel van onderwijsleergesprekken en korte opdrachten. In de bijgewoonde lessen gebeurt dit in een gedisciplineerde en leerlingvriendelijke klassfeer. De bereidheid tot medewerking bij de leerlingen is groot. Ze krijgen gepaste feedback op hun inbreng. Door het ontbreken van de nodige uitrusting is er nog groeimarge voor het hanteren van leerlingactiverende werkvormen met aandacht voor het opstarten van een leerlijn m.b.t. het aanleren van strategieën die leiden tot het verwerven van de bekwaamheden. Daardoor blijft ook de aandacht voor het leerproces nog in de schaduw en wordt de individuele begeleiding op basis van de resultaten van evaluatie nog onvoldoende uitgevoerd.
Deskundigheidsbevordering <i>Vorming</i> <i>Overleg</i>	De leden van de vakgroep volgden de laatste jaren algemeen didactische en pedagogische nascholing. Op vakgebonden nascholing, bijvoorbeeld bij het invoeren van het nieuwe leerplan, werd niet ingetekend. De leerplanrealisatie krijgt vooral vorm door zelfstudie en individuele reflectie. Dit resulteert in het zoeken naar betere leermiddelen. Door de geringe omvang en de wisselende samenstelling van een deel van de vakgroep fungeert die weinig als een leer- en werkgemeenschap die op basis van leerplanstudie het aanbod over de volledige graad maximaal afstemt op de eigen situatie en reflecteert over het onderwijsproces.

4.1.1.6 Beroepenveld Nijverheid in de eerste graad (leerplan D/2011/7841/037)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate nagestreefd voor de modules technische activiteiten elektriciteit en metaal. Van een aantal leerplandoelstellingen uit die modules kan niet aangetoond worden dat ze zijn aangereikt en/of door alle leerlingen zijn nagestreefd. De theoretische en praktische vaardigheden zijn niet geïntegreerd. De evaluatie is niet transparant en niet valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplandoelstellingen te realiseren in alle leerplandelen, krijgen in de modules technische activiteiten elektriciteit en metaal onvoldoende aandacht. In de planningsdocumenten, het cursusmateriaal, de evaluaties en in de agenda's van de leerlingen zijn weinig onderwerpen terug te vinden met betrekking tot de betrokken leerplandoelstellingen.
---	--

Module technische activiteiten elektriciteit

De leerplanrealisatie voor de module technische activiteiten elektriciteit vertoont verscheidene tekorten. De volgende doelstellingen worden niet of onvoldoende aangeboden: proefondervindelijk de basisgrootheden van elektriciteit en hun onderlinge relatie vaststellen, in een realisatie eenvoudige elektronische componenten opnemen, omzettingen van energievorm naar elektriciteit en omzettingen van elektriciteit naar andere energievormen integreren in realisaties. Vrij veel tijd wordt besteed aan plooi-oefeningen, solderen en lichtschakelingen. Ook komen verschillende doelstellingen aan bod die niet overeenstemmen met het beheersingsniveau, zoals de berekeningen in verband met arbeid en vermogen en de wet van ohm.

De realisaties worden niet uitgevoerd volgens het technisch proces waardoor de leerlingen het probleemoplossend handelen niet aanleren. De technische en praktische inhouden komen niet geïntegreerd aan bod.

Module technische activiteiten metaal

Niet alle leerplandoelstellingen zijn aangeboden. Het betreft de doelstellingen die gaan over het opmeten van werkstukken en het interpreteren van meetwaarden; de materiaalkeuze kunnen verantwoorden; binnen een gegeven opdracht de factoren die- afhankelijk van zowel verspanende als niet-verspanende vormgeving- het snijproces, de spaanvorming of de verwerkbaarheid van materialen beïnvloeden. De leerlingen spenderen te veel tijd aan het tekenen van aanzichten of voorwerpen die geen reëel deel uitmaken van de uitvoeringen. Montage-oefeningen beperken zich tot het in elkaar zetten van de onderdelen van een plakbandhouder. Demonteren en proefondervindelijk de bewegingsoverdracht van een overbrengingssysteem (met riemen en tandwielen) vaststellen en toelichten, komen niet aan bod. Weinig gestandaardiseerde bevestigingsmiddelen komen voor in de drie oefeningen metaal. Heel veel tijd gaat naar 'vijlen', waardoor leerlingen niet gemotiveerd blijven.

Het toepassen van het technisch proces is, net zoals bij de module technische activiteiten elektriciteit, niet gangbaar bij de uitvoering van de realisaties.

Module technische activiteiten hout

De leerplandoelen van de module technische activiteiten hout worden in voldoende mate gerealiseerd. De leraar biedt hiervoor verschillende oefeningen aan die technisch makkelijk uitvoerbaar zijn en waarin de doelen zijn opgenomen. De goed uitgewerkte projecten zijn afgestemd op het beheersingsniveau van de B-stroom. De projecten gebeuren telkens volgens het technisch proces van de houtbewerker en de link met het vak techniek van het eerste leerjaar is herkenbaar. De technische en praktische inhouden worden geïntegreerd aangeboden. Eenvoudige basismachines worden onder begeleiding ingesteld. De leraar houdt per leerling een zinvol praktijkdagboek bij, maar voorlopig wordt dit instrument nog niet gebruikt om alle bereikte competenties in kaart te brengen.

De leraar zet op een interactieve wijze 'het al doende leren denken' en 'het al denkend leren doen' centraal. Tijdens het onderwijsleerproces is er ook aandacht voor de interesses en de succeservaring van de leerlingen. Ze verdiepen zich stapsgewijs in het bewerken van het materiaal hout. De volledige klasmethode en didactiek kaderen ook binnen duurzaamheid, preventie, veiligheid en milieu. De leerlingen maken informeel kennis met de studiemogelijkheden en de beroepen binnen de houtsector.

Module technische activiteiten bouw

De leerplandoelen van de module technische activiteiten bouw worden eveneens in voldoende mate nagestreefd. De opeenvolgende oefeningen

kennen een stelselmatige opbouw om leerlingen enkele elementaire bouwvaardigheden aan te leren.

De projecten gebeuren telkens volgens het technisch proces van de bouwvakker. Voor de uitvoering van de oefeningen baseren de leerlingen zich op goed leesbare en ruimtelijk voorgestelde tekeningen. Het ontdekken en duiden van bouwmaterialen is sterk aanwezig. Tijdens de lessen is er aandacht voor vaktechnische aspecten. De cursusdelen bevatten een aanzet tot projectmatig werken en zijn afgestemd op het beheersingsniveau van de B-stroom. De technische en praktische inhouden worden grotendeels geïntegreerd aangeboden. De praktijkruimte die nog tijdelijk in gebruik is, laat echter niet toe om op een creatieve manier gedifferentieerde oefeningen uit te werken. De leerlingen maken informeel kennis met de studiemogelijkheden en de beroepen binnen de bouwsector.

Enkel de tekorten binnen de module technische activiteiten elektriciteit en de module technische activiteiten metaal zullen door de onderwijsinspectie worden opgevolgd.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum

De toegemeten lestijden van het verplicht gedeelte komen overeen met het leerplan. Aan de modules hout en bouw zijn zeven lestijden besteed, net zoals aan de modules elektriciteit en metaal. De modules zijn op de lessenrooster evenwichtig verspreid en worden meestal in blokken van minstens twee lestijden aangeboden. De grootte van de klasgroepen biedt de leraren mogelijkheden om de lessen op een haalbare manier te brengen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De activiteiten voor de module hout gaan door in een goed uitgerust vaklokaal, waar de leraar multimedia kan inzetten. De basisgereedschappen en enkele eenvoudige machines zijn voldoende beschikbaar.

Ook voor de modules technische activiteiten elektriciteit en metaal beschikken de leraren over een goed uitgerust vaklokaal. In het atelier zijn de nodige didactische middelen, materialen en hulpmiddelen aanwezig die toelaten om de leerstof geïntegreerd aan te bieden.

De werkruimte voor de module bouw bevindt zich op het trappenniveau van de vroegere sporthal. De vele niveauverschillen hypothekeren het veilig werken en beperken de mogelijkheden van de oefeningen. De schoolleiding verklaart dat deze situatie tijdelijk is en engageert zich om vanaf volgend schooljaar een nieuwbouw voor alle bouwactiviteiten te voorzien. De huidige werkruimte is minder uitnodigend om attractief onderwijs te geven. De basisgereedschappen zijn aanwezig om de oefeningen uit te voeren.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is redelijk gericht op de leerplandoelstellingen in de module technische activiteiten hout. De toepassing van criteria in de evaluatiepraktijk is zichtbaar, waardoor de validiteit toeneemt. Doordat het aanbod voor de modules elektriciteit en metaal niet dekkend is ten aanzien van de leerplandoelen en het onderwijsleerproces niet volledig aansluit bij de geïntegreerde benadering van het leerplan, mist de evaluatie voldoende representativiteit en validiteit.

De kennisgerichte onderwijscultuur vindt ook zijn weerslag in de evaluatie. De toetsvragen zijn overwegend gericht op reproductie. Het beoordelen van vaardigheden en attitudes gebeurt aan de hand van zelf ontworpen instrumenten, maar door de afwezigheid van éénduidige criteria gebeurt de evaluatie echter niet transparant. Ze is tevens nog te weinig toegespitst op het funderen van het oriënteringsadvies, gebaseerd op de leerprestaties en achterhaalde talenten en interesses.

In alle modules blijft het beperken van kennisvragen een belangrijk aandachtspunt. Aangezien de school opteert voor permanente evaluatie die sterk aanleunt bij het profiel van het beroepsvoorbereidend leerjaar, bieden de syntheseproeven geen enkele meerwaarde.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leraren van de modules technische activiteiten elektriciteit, hout en metaal beschikken over een goed ingericht lokaal met talrijke didactische borden en voorbeelden om hun lessen goed te onderbouwen. Deze veilige leeromgevingen stimuleren de leerlingen om hun technische geletterdheid te verhogen.

Het vaklokaal voor de module technische activiteiten bouw is helemaal niet voorzien van didactisch materiaal. Eveneens straalt de praktijkruimte voor deze module geen krachtige leeromgeving uit.

Het aangereikte cursusmateriaal voor de modules hout en bouw is doorgaans gestructureerd en verzorgd uitgewerkt en aangepast aan het leerlingenpubliek. De cursussen zijn goed afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en geven veelal het geïntegreerd werken aan.

Het zelf opgestelde cursusmateriaal voor de modules elektriciteit en metaal is niet meer afgestemd op het huidige leerplan. Sommige inhoudten zijn verouderd, onvoldoende geïntegreerd en niet gericht op het technisch proces.

De leerlingen worden actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces en krijgen tijdens de praktijkmomenten in de mate van het mogelijke sterke individuele begeleiding, zodat ze bijna continu en vrijwel onmiddellijk geremedieerd worden. Er is aandacht voor de sterktes en zwaktes van de leerling. De stimulerende onderwijsstijl van sommige leraren dragen bij tot het creëren van een aangenaam leer- en leefklimaat voor alle leerlingen. De leraren gebruiken afbeeldingen en passen demonstraties toe om de inhoudsbegrippen helder te maken. De diversiteit in de module technische activiteiten metaal beperkt zich tot drie oefeningen voor een heel schooljaar. Ze zijn niet eigentijds en motiveren niet om later een keuze te maken voor mechanisch gerichte studierichtingen.

Sommige leraren stellen open vragen om de communicatie te bevorderen. Binnen de module technische activiteiten hout hanteert de leraar presentaties om de technische en praktische inhoudten te illustreren. De leerlingen worden in deze module gestimuleerd om tijdens het uitwerken van een opdracht actief bezig te zijn met de vakinhoud. In de modules technische activiteiten

elektriciteit en metaal zijn geen werkvormen opgemerkt die de taalvaardigheid van de leerlingen verhogen.

De leraren hanteren een voor de leerlingen toegankelijk taalgebruik zodat zowel de zwakkere als de sterkere leerlingen voldoende kansen krijgen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De leraren sluiten aan bij de vakgroep van hun specialiteit. Daardoor is het onderling overleg minimaal. Het ontbreken van pedagogisch overleg en aansturing zorgen ervoor dat iedere leraar er alleen voor staat. Dat uit zich in enorme verschillen van aanpak.

In de voorbije jaren hebben weinig leraren een vak- of een vakoverschrijdende nascholing gevolgd.

4.1.1.7 Aardrijkskunde in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/019)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden. De leerlingen worden goed begeleid.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Er wordt planmatig gewerkt, waardoor alle grote thema's aan bod komen. In het eerste leerjaar vordert het aanbod evenwel minder snel dan gepland, waardoor het laatste onderdeel van landbouw, nl. deze in Noord-Amerika, vorig schooljaar niet meer aan bod kwam. Er wordt voldoende leerplangericht gewerkt met de nadruk op de analyse van bronnenmateriaal, waaronder de atlas. Naast een taak, krijgt actualiteit ook een plaats tijdens de lessen doorheen het schooljaar. Toch ontbreekt in de beide leerjaren nog het noodzakelijk zelfstandig werk in de realisatie.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Alle lessen hebben plaats in een vaklokaal waar de minimale materiële vereisten aanwezig zijn. De wandkaarten zijn echter weinig gebruiksvriendelijk opgehangen, waardoor het gebruik voor het lokaliseren van plaatsen afgeremd wordt. De ICT-uitrusting wordt ingezet ter ondersteuning van de les. Hoewel er veel mogelijkheden zijn, is er geen ICT-gebruik door de leerlingen. Omwille van gebrek aan ervaring met ICT is er een drempel om deze werkvorm te benutten.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie gebeurt op basis van toetsen en examens. De vragen zijn duidelijk geformuleerd en voorzien van de puntentelling. Het gebruik van bronnenmateriaal is evenwel te beperkt. De verhouding tussen kennis en vaardigheden weerspiegelt daardoor niet deze van de operationele werkwoorden in de leerplandoelen. Binnen het overwicht van kennis in de te verdienen punten, wordt ook veel niet functionele kennis gevraagd. De evaluatie sluit daardoor weinig aan bij het inzichtelijk leren dat in de lespraktijk wel aan bod komt.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De leerlingen beschikken over duidelijk gestructureerd studiemateriaal. Tijdens de lessen wisselen onderwijsleergesprek en korte opdrachten, vaak onder de vorm van duowerk, elkaar af. Daarbij wordt de vinger aan de pols gehouden wat betreft de leervorderingen en wordt er bijgestuurd waar nodig. De leerlingen weten ook duidelijk wat de verwachtingen zijn bij de evaluatie. De kennisgerichte evaluatie zelf levert echter weinig feedback op voor de leerling over het werkelijk beheersen van de vaardigheden.

Deskundigheidsbevordering

Er werd de laatste jaren geen nascholing gevolgd. Door de geringe omvang van

Vorming de vakgroep, ontbreekt het ook aan inspirerend overleg. Mogelijk zijn de
Overleg afwezigheid van ICT-gebruik door de leerlingen en de weinig leerplangerichte
 evaluatiepraktijk daarmee in verband te brengen.

4.1.1.8 Nederlands in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is vrij evenwichtig afgestemd op de leerplandoelstellingen. De communicatieve functie van de taal staat voldoende centraal. De leerlingenevaluatie is transparant en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het taalvaardigheidsonderwijs staat voldoende centraal binnen het curriculum.
Volledigheid De communicatieve functie van de taal vormt de basis voor het opbouwen van
Evenwicht het lesprogramma. De leerlingen krijgen in een aangenaam en respectvol
Beheersingsniveau leerklimaat voldoende begeleiding om hun actieve en passieve taalbeheersing
Samenhang te ontwikkelen. Alle taalvaardigheden komen voldoende aan bod.
 Taalbeschouwing staat in een nauwe relatie met de component
 taalvaardigheid. De aandacht voor een variatie aan tekstsoorten en voor het
 verwerkingsniveau is nog niet voldoende sterk aanwezig. De taalbeschouwing
 wordt regelmatig opgevat als een reflectie op het taalgebruik. Daarnaast dienen
 de leerlingen zelfstandig oefeningen rond spelling en spraakkunst te verwerken
 ter ondersteuning van hun taalgebruik.

Een zwak punt vormt het gebrek aan horizontale en verticale afspraken over de invulling van het onderwijsaanbod. Hierdoor was vorig schooljaar de invulling van de leerplanrealisatie binnen de graad niet altijd voldoende afgestemd op de leerplandoelen. Dit schooljaar is de collegiale samenwerking verbeterd. De verticale samenwerking, de afstemming met de eerste graad en het uitwerken van leerlijnen over de graden heen zijn aan een dringende inhaalbeweging toe.

Het onderwijsaanbod staat voldoende in het teken van de begeleiding van de leerling naar een actieve (productieve en receptieve) taalgebruiker via een authentiek taalgebruik. Taalbeschouwing wordt opgevat als een reflectie die het talig handelen begeleidt. De leerlingen leren bijgevolg de juiste regels van spelling en spraakkunst toe te passen in diverse taalgebruikssituaties. Via begeleid zelfstandig leren krijgen de leerlingen kansen om hun tekorten of zwaktes bij te sturen.

Uitrusting De leraren beschikken voor de realisatie van de leerplandoelen over voldoende
ICT middelen om moderne media en ICT binnen de klaspraktijk te integreren. De
Inzet uitrusting leerlingen leren in voldoende mate gebruik te maken van ICT-toepassingen voor
Leermiddelen opzoekopdrachten, tekstverwerking of digitale oefenvormen. De communicatie
 via het digitale platform van de school heeft de mogelijkheden tot ICT-
 integratie verhoogd. Sommige klasgroepen zijn behoorlijk groot, zodat
 activerende werkvormen soms moeilijk haalbaar zijn. Ook voor het inoefenen
 van de productieve vaardigheden vormt dit een remmende factor.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen, hoewel vorig schooljaar leraargebonden verschillen waren. De criteria en de puntengewichten worden duidelijk aan de leerlingen gecommuniceerd. De afspraken over het evaluatiegewicht voor de taalvaardigheden en de taalbeschouwelijke elementen liggen vast. De evaluatiepraktijk stroomlijnt echter niet langer met de puntengewichten die vakoverstijgend op schoolniveau zijn vastgelegd. De leraren dienen immers de beoordeling van de taalvaardigheden regelmatig kunstmatig over te hevelen naar de resultaten van de examens. Ook de integratiegedachte tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing is binnen het huidige evaluatiesysteem vaak moeilijk te realiseren.
	Vakgebonden attitudes en het toepassen van strategieën krijgen wel voldoende aandacht, maar ze zijn onvoldoende opgenomen in de evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het klasklimaat is aangenaam en de leerlingen krijgen de nodige leerbegeleiding. De leerlingen leren leerstrategieën en stappenplannen aan te wenden voor het uitvoeren van hun opdrachten. Als hulpmiddel en als voorbereiding voor de examens krijgen de leerlingen overzichten van de leerstof. Er is aandacht voor orde en verzorgd taalgebruik in het cursusmateriaal van de leerlingen.
	Het reflecteren over taal en over het taalgebruik krijgt voldoende aandacht. De leerlingen leren in eerste instantie zelf hun taalfouten bij te sturen en na te denken over de regels die een taal beheersen.
	De remediëring wordt soms klassikaal aangewend, maar is tevens voldoende gericht op de noden van de individuele leerling.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De samenwerking binnen de vakgroep is zowel op horizontaal als op verticaal vlak voor verbetering vatbaar. De vakgroep heeft niet voldoende ingezet op het realiseren van een doelgerichte en gezamenlijke afstemming op de leerplandoelen. De invoering van de vernieuwde leerplannen werd niet voldoende aangestuurd en opgevolgd.
	De vakgroep staat open voor externe evaluaties en voor aanbevelingen. Het schoolbeleid heeft vorig schooljaar de vakgroepen aangespoord tot een zelfevaluatie rond leerplangerichtheid. Een vervolgtraject met een analyse van de resultaten en een plan tot bijsturing ontbreekt voorlopig.

4.1.1.9 Specifiek gedeelte in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken (leerplan D/2009/7841/002) en in tso derde graad elektrische installatietechnieken (leerplan D/2013/7841/018).

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. De evaluatie is breed en valide. De school beschikt over voldoende uitrusting ter ondersteuning van de leerplanrealisatie. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces.

Onderwijsaanbod	Het specifiek gedeelte wordt in voldoende mate aangeboden. De vorig
<i>Volledigheid</i>	schooljaar niet-aangeboden doelstellingen zijn te wijten aan enkele
<i>Evenwicht</i>	lerarenwissels. De jaarplanningen tonen aan dat de leraren initiatief nemen om
<i>Beheersingsniveau</i>	tegen het einde van dit schooljaar de achterstand ongedaan te maken of te
<i>Samenhang</i>	minimaliseren.

Het betreft voor beide graden een geïntegreerd leerplan waarbij, naast de voorziene clusters uit het leerplan, de school een extra cluster toevoegt in de derde graad: de cluster 'sturingen'. De opdrachtenverdeling ondersteunt het evenwicht tussen de verschillende onderdelen van het leerplan. De meeste leerplandoelstellingen worden op het voorgeschreven beheersingsniveau aangeboden.

Het projectmatig werken heeft nog onvoldoende ingang gevonden tijdens het onderwijsleerproces. In beide graden starten de individuele of teamgerichte opdrachten niet vanuit een duidelijke probleemomschrijving en verlopen niet geheel volgens het technologisch proces waarbij de leerlingen geregeld zichzelf en hun realisaties dienen te evalueren. De vakgroep bewaakt zo goed mogelijk de horizontale samenhang van theorie en praktijk binnen de clusters.

Toetsen in de diverse leerjaren tonen aan dat leraren de nodige aandacht besteden aan de cluster 'preventie, veiligheid, gezondheid en milieu'. De realisatie van de algemene leerplandoelstellingen voor de clusters 'kwaliteitsbeheersing' en 'communicatie' gebeurt voornamelijk in de praktijklessen, zij het in de tweede graad met iets minder aandacht voor de verbale communicatie en het opstellen van rapporten.

De specifieke leerplandoelstellingen voor de cluster 'kostprijs, planning en organisatie' komen voldoende aan bod in de lessen installatietechnieken, elektriciteit en geïntegreerde proef in de derde graad.

De proefondervindelijke waarnemingen ondersteunen in voldoende mate de verwerving van de theorie. De verslaglegging van laboproeven en praktijkopdrachten bevordert de ontwikkeling van synthetiserende vaardigheden, maar de verticale leerlijn hiervoor ontbreekt nog. De leerlingen verwerven tekenvaardigheden die hen toelaten schema's te lezen, zelf te ontwerpen en op te bouwen. Ze leren werken met een CAE-pakket (computer-aided engineering) dat meer intensief gebruikt wordt naar het einde van de derde graad toe. Daardoor ontwikkelen de leerlingen het waarnemings- en voorstellingsvermogen, evenals het lezen, begrijpen en interpreteren van de tekeningen en schema's volgens een opbouwende leerlijn.

De begeleiding van leerlingen om veilig te werken, start in de tweede graad met een gestructureerd, graadoverstijgend cursusboek die de algemene leerplandoelstellingen van de cluster 'preventie, veiligheid, gezondheid en milieu' vat. In de derde graad herhaalt de leraar de betreffende leerplandoelstellingen en bereidt de leerlingen met succes voor op het VCA-examen (Veiligheidschecklist voor Aannemers).

Tijdens een blokstage van twee weken maken de leerlingen kennis met de bedrijfscultuur en leren zij werkzaamheden uitoefenen in teamverband. De geïntegreerde proef is afgestemd op het beheersingsniveau van de studierichting. Zij is steeds gekoppeld aan een praktische uitvoering, wat leerlingen toelaat de verworven kennis om te zetten in een zelf ontworpen installatie.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over de minimale leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. De praktijk-, laboratoria en vaklokalen zijn modern en goed uitgerust. De nodige uitrusting, voorzien voor het realiseren van leerplandoelstellingen met betrekking tot industriële verlichting, is een prioriteit voor dit schooljaar. De school beschikt verder over de noodzakelijke ICT-uitrusting voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen met betrekking tot technisch tekenen en sturingen. Het gebruik van het elektronisch platform maakt deel uit van het dagelijkse leerproces.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie gebeurt op basis van een voldoende aantal tussentijdse toetsen, labo-opdrachten en examens. Ze toont aan dat de leerlingen de doelstellingen van het leerplan in voldoende mate gerealiseerd hebben.

De toetsen en examens zijn verzorgd, de meeste doelstellingen komen evenwichtig aan bod, maar de nadruk bij toetsen ligt sterk op kennisreproductie. De examenvragen daarentegen zijn dat niet. Ze ondergaan een screening om na te gaan of ze niet te veel gericht zijn op zuivere reproductie.

Op sommige evaluatiedocumenten voor dagelijks werk zijn de puntenverdeling en evaluatiecriteria duidelijk weergegeven en gekend bij de leerlingen, bij andere ontbreken deze. Daardoor is de evaluatie minder transparant. De evaluatiepraktijk is over het algemeen voldoende valide. De meeste vragen zijn afgestemd op het beoogde beheersingsniveau.

Vanaf dit schooljaar zijn er duidelijke schoolbrede afspraken voor de evaluatiepraktijk. Die afspraken worden echter nog niet door alle leraren opgevolgd. Om ervoor te zorgen dat leraren onafhankelijk van elkaar tot hetzelfde oordeel in de evaluatie komen, beschikken ze over een aangereikt format dat rekening houdt met zowel product- als procesevaluatie. Er is meestal een verantwoord evenwicht tussen de componenten kennis, vaardigheden en attitudes. De te behalen scores zijn gekoppeld aan een schriftelijke feedback die overeenstemt met de prestatie. Dit maakt het leerlingen eenvoudig om zichzelf in te schalen. Een schaal is al voor een aantal opdrachten uitgewerkt en met succes toegepast. Leerlingen van de derde graad worden betrokken bij het opstellen van de schalen voor 'realisaties', wat hun

leerproces bevordert.

Aanvullend zorgt een competentieportfolio ervoor dat voor elke leerling de verworven leerplandoelstellingen in kaart gebracht worden. De leerling vult het portfolio in, bij wijze van zelfevaluatie, en neemt het mee tot het einde van de derde graad. Dit portfolio wordt nog niet door alle leraren toegepast. De evaluatie van stage en geïntegreerde proef is voldoende transparant en valide.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Preventieve leerbegeleiding gebeurt op verschillende manieren. Zo gebruiken leraren enkel nog zelfgemaakt cursusmateriaal, ontdaan van alle ballast en meestal ordelijk gestructureerd. Leerlingen mogen een formuleblad gebruiken voor het maken van taken en toetsen. Alle opgaven voor labo-oefeningen en de meeste cursusdelen staan op het elektronisch platform ter beschikking van de leerlingen. Als voorbereiding op het examen bakenen de meeste leraren de te kennen leerstof af. De leraren reiken een voorbereiding aan de hand van vraag- en antwoordlijsten aan, wat leidt tot reproductie. De leerlingen kunnen hierdoor niet aantonen dat ze de leerstof beheersen.

In de labolessen is elke leerling verantwoordelijk om de hem toegewezen opdracht uit te leggen aan alle andere groepen die die opdracht starten (peer-tutoring). Dit bevordert de mondelinge taalvaardigheid van de leerlingen. Leerlingen krijgen een aantal labo-oefeningen aangeboden in het Frans én in het Nederlands. Ze beschikken over een lijst met het vakjargon in de twee talen. Alles gebeurt in samenwerking met de leraar Frans. Het spreiden van mondelinge examens over het jaar om het gebruik van de schooltaal te verbeteren, wordt enkel toegepast tijdens het werken aan de geïntegreerde proef. Aandacht om taalfouten in cursusmateriaal, leerlingennota's, taken en toetsen te corrigeren is er echter niet.

De curatieve leerbegeleiding uit zich in het bespreken van de gemaakte toetsen en examens met de leerlingen. Tijdens de praktijk- en labolessen is er permanent remediëring, waardoor de onmiddellijke bijsturing bijdraagt tot efficiënte leerwinst. Veelvuldig voorkomende problemen bij leerlingen leiden voor deze lessen tot bijsturing van de eigen lespraktijk.

Bij de examenopdracht wordt een bevraging van de leerling bijgevoegd die peilt naar de studiehouding en de moeilijkheidsgraad van het examen. Niet elke leraar onderneemt actie in relatie tot de conclusies die uit de bevragingen volgt.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep besteedt naast de bespreking van organisatorische aspecten ook aandacht aan de pedagogische afstemming binnen een leerjaar, waardoor dit overleg een meerwaarde biedt voor een degelijke leerplanrealisatie. De technisch adviseur ondersteunt de vakgroep sterk. Er is evenwel te weinig pedagogisch overleg tussen de leraren over de twee graden heen, wat het maken van een logische leerlijn in de weg staat.

In de voorbije jaren hebben niet veel leraren een vak- of een

vakoverschrijdende nascholing gevolgd. Het vaknavormingsaanbod is, volgens de vakgroep, heel beperkt en vrijblijvend. De school biedt soms interne nascholing aan (bijvoorbeeld: het tekenen met E-plan). De technisch adviseur bezorgt interessante vakartikels aan de betrokken leraren ter ondersteuning.

4.1.1.10 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Bouw (leerplan D/2011/7841/005) en in bso derde graad in de studierichting Ruwbouw (leerplan D/2011/7841/046)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De theoretisch-technische inhoud is nauwelijks geïntegreerd in de praktische projecten. Het veilig werken in het atelier wordt onvoldoende vooropgesteld. De evaluatiepraktijk is niet valide.

Onderwijsaanbod	Hoewel het kwaliteitsniveau van de metselwerken aanvaardbaar is en de lessen met vakkundige kennis gebracht worden, slaagt het lerarenteam er niet in om het geïntegreerd vormingsconcept van het leerplan toe te passen. Dit fundamenteel uitgangspunt wordt nauwelijks ingebed in de onderwijspraktijk om de leerlingen tot inzichten te brengen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	Het duidelijk scheiden van theorie (TV) en praktijk (PV) in de lessenroosters hypothekeert het geïntegreerd werken en leidt tot een overaanbod van theoretische bouwaspecten zodat het nagestreefde niveau voor sommige leerlingen nog moeilijk haalbaar is. Dat is ook herkenbaar op het jaarrapport waarin de leerlingen doorgaans zwak scoren voor hun technische en praktische competenties. Twee lestijden worden voorbehouden voor het aanleren van een digitaal tekenpakket. Nochtans staat in beide leerplannen slechts één doelstelling over 'schetsen gebruiken om de uitvoering toe te lichten'. Het onderscheid tussen hoofdzaak en bijzaak voor de leerlingen wordt te weinig gemaakt. Het onevenwichtige aanbod heeft ook repercussies op de praktische uitvoeringen die aan volwaardigheid inboeten. De evaluatie wijkt in vele gevallen sterk af van de essentie van het leerplan, zodat de school de bereikte doelstellingen van alle leerlingen nauwelijks kan aantonen.
<i>Samenhang</i>	

De leerplanstudie beperkt zich tot het opstellen van kruistabellen, maar heeft nog niet geleid tot het maken van afspraken tussen de leraren over de twee graden heen. De verticale leerlijn is moeilijk traceerbaar en mogelijke overlapping in het onderwijsaanbod wordt niet bewaakt.

De beschikbare oppervlakte voor de bouwwerken is te klein om veilig te kunnen werken en om waarheidsgetrouwe volwaardige bouwprojecten te realiseren. Het is correct dat de praktijkopdrachten in de tweede graad vooral gericht zijn op de eerste bouwprincipes en op eenvoudige afwerkingsmogelijkheden. Daarentegen verschillen de metsel oefeningen van het eerste leerjaar van de derde graad nauwelijks van de opdrachten van het tweede leerjaar van de tweede graad.

Bij de realisatie van de praktijkopdrachten wordt het dragen van een veiligheidshelm doorgaans niet of nauwelijks nageleefd. Het werken op hoogte gebeurt niet altijd op een veilige manier.

De leraren hebben wel oog voor het fragmentarisch leren voorbereiden van de

bouwwerkzaamheden en de uitvoeringen. Er is ook een aanzet om de principes van duurzaam bouwen op te nemen in de projecten. Enkele leerinhouden waaronder 'systeembekisting' worden via bedrijven of het RTC (Regionaal Technologie Centrum) aangereikt. De school voorziet in mogelijkheden om het VCA te behalen.

De school beperkt zich tot het minimum aantal dagen stage in bedrijven voor de derde graad en organiseert deze als blokstage. Het stagedossier bevat ook een activiteitenlijst, maar de opgenomen doelen spelen onvoldoende in op de individuele noden. De informatiemap over de stage is goed opgevat en is een goed document om ouders en leerlingen te informeren.

De opdracht voor de geïntegreerde proef (GIP) bestaat uit opgaven per leervak. In de bundel is de praktijkopgave heel summier omschreven. Nochtans neemt het praktische deel van de geïntegreerde proef in het tweede leerjaar van de derde graad een volledig schooljaar in beslag. Door plaatsgebrek is de opdracht in het atelier eerder kleinschalig opgevat. Het dossier bestaat uit losse theoretische opdrachten en is niet gerelateerd aan de praktijkoefening. Globaal gezien is de geïntegreerde proef weinig representatief voor het profiel van de opleiding.

Daarentegen zijn het stageverslag en het opvolgen van een werf zinvolle elementen van de GIP-opdracht.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De grootte van de lesgroepen is voor de leerplanrealisatie aanvaardbaar. Daarentegen is de cluster van drie opeenvolgende lestijden theorie in het lessenrooster voor deze studierichting moeilijk en een hele opgave voor de leraar.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over de minimale basisuitrusting om de leerplanrealisatie mogelijk te maken en er zijn mogelijkheden om diverse ICT-vaardigheden aan te leren.

De praktijklessen vinden tijdelijk nog plaats in de sporthal die minder uitnodigend is om attractief of inspirerend onderwijs te geven. De beschikbare ruimte is voor deze bso-opleidingen te klein om degelijke volwaardige bouwprojecten te realiseren. Er is geen bekistingsruimte voorzien. De technische lessen verlopen in gewone leslokalen waar wel enkele computers en een beamer voorhanden zijn, maar waar helemaal geen didactisch materiaal ter beschikking is om de lessen te onderbouwen.

De schoolleiding verklaart dat deze situatie in de sporthal tijdelijk is en engageert zich om vanaf volgend schooljaar een nieuwbouw voor alle bouwactiviteiten te voorzien.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school opteert voor permanente evaluatie en de behaalde punten voor dagelijks werk worden regelmatig vermeld in het rapport. Sporadisch worden rubrics (A, B, C en D) gebruikt om de evaluatie transparanter te maken, maar veelal zijn de evaluaties niet onderbouwd met duidelijke criteria. Het aantal kennisgerichte bevestigingen die afwijken van de leerplandoelstellingen is opvallend en maken de validiteit van de evaluatie betwistbaar.

Tijdens de examenperiode krijgen de leerlingen opdrachten die beschouwd worden als dagelijks werk. Deze syntheseproeven bevatten vooral kennisvragen en tekenopdrachten. Door de beperkte tijd zijn de praktijkoefeningen tijdens de syntheseproeven voornamelijk in de derde graad van een te laag niveau vergeleken met wat de leerlingen eerder in de praktijk hebben uitgevoerd. Ook de zogenaamde 'rendementsoefeningen' bieden de opleiding geen meerwaarde.

Uit de leerlingentoetsen en de rapporten blijkt dat een belangrijk deel van de leerlingen de doelen voor de technische en praktijkvakken niet bereiken. De leerling kan vanuit de rapportering moeilijk achterhalen wat zijn bereikte competenties zijn.

Voor de evaluatie van de geïntegreerde proef is de jury pas op het einde van het schooljaar betrokken. De procesevaluatie gebeurt door de leraren. De feedback op deze procesevaluaties bestaat vooral uit bijsturingen en tips om te verbeteren, maar haalt voor de leerlingen eerder weinig positieve aspecten van hun geïntegreerde proef aan.

Uit de gesprekken blijkt dat de meeste leraren over hun eigen onderwijspraktijk reflecteren. De introductie van zelfevaluatie door de leerlingen gebeurt voorlopig nog vrij beperkt. De school heeft haar nieuwe visie op evaluatie uitgewerkt, maar deze is door de leraren nog onvoldoende gekend.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Slechts een deel van de cursussen zijn gestructureerd en verzorgd uitgewerkt en aangepast aan het beheersingsniveau. Deze delen zijn soms goed afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen, maar illustreren doorgaans het geïntegreerd werken niet. Tal van lesinhouden staan los van de praktijkprojecten. De overige hoeveelheden leerstof wijken soms af van de essentie en kunnen door de leerlingen niet op een haalbare manier verwerkt worden.

Het vaklokaal dat helemaal niet als een krachtige leeromgeving met didactische borden en met beelden van de bouwwereld is ingericht, remt de motivatie van de leerlingen af.

De diversiteit in de oefeningen draagt bij tot het creëren van een aangenaam leer- en leefklimaat voor alle leerlingen. De leerlingen worden actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces en krijgen tijdens de praktijkmomenten in de mate van het mogelijke sterke individuele begeleiding, zodat ze bijna continu en vrijwel onmiddellijk geremedieerd worden. De evolutie die de leerlingen doorlopen, gebeurt met zorg en met bekommernis voor de reeds bereikte vaardigheden.

De leraren stellen open vragen om de communicatie te bevorderen. Tijdens de theorielessen gebruiken de leraren presentaties om de technische en praktische inhouden te illustreren. De leerlingen worden gestimuleerd om tijdens het uitwerken van een opdracht actief bezig te zijn met de vakinhoud. De school heeft aandacht voor de ontwikkeling van het dossier van de

geïntegreerde proef om de interactie tussen de betrokkenen te bevorderen. De leraren hanteren een voor de leerlingen toegankelijk taalgebruik.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming

De informele gesprekken nemen een belangrijk deel in van de overlegcultuur.

Tijdens de vakvergaderingen is er vooral aandacht voor technische aspecten, maar het overleg gebeurt voorlopig nog met weinig diepgang. Pedagogisch-didactische thema's komen zelden aan bod.

De vakgroep doet ook een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst voor ondersteuning. Voor dit schooljaar is een traject opgesteld om de leerplanrealisatie, de navorming, de leerlingengerichtheid, de infrastructuur, de vakoverschrijdende samenwerking en het teamwork meer vorm te geven.

De cultuur ontbreekt voorlopig nog om gestructureerd en op regelmatige tijdstippen vakvergaderingen te houden met als doel de werking van de onderwijspraktijk te evalueren.

De nascholingsbehoeften worden niet in kaart gebracht. Sommige leraren nemen zelf initiatief om zich na te scholen. Het volgen van nascholingen in het perspectief van doelgerichte evaluatiemethodieken is een must.

4.1.1.11 Toegepaste wetenschappen en engineering in tso tweede graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2013/7841/007)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De evaluatie is afgestemd op het curriculum.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Binnen het domein 'toegepaste wetenschappen' worden de deelvakken elektriciteit en mechanica ingericht. Het aanbod hiervan is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de doelstellingen. Vertrekkende vanuit eenvoudige experimenten en door het realiseren van proefopstellingen worden de leerlingen gestimuleerd om wetmatigheden af te leiden en wiskundig te onderbouwen. De leraren werken zo aan het stimuleren van creativiteit en meetvaardigheid en het bevorderen van inzichtelijk denken van hun leerlingen. Het vormt weliswaar een werkpunt de experimenten met verslaggeving verder uit te bouwen.

Binnen het domein 'engineering' worden verschillende projecten in de deelvakken engineering elektriciteit en engineering mechanica aangeboden. De vakgroep is nog zoekende naar inhoudelijk sterke projecten, maar heeft al goede aanzetten gemaakt.

Binnen het deelvak engineering elektriciteit wordt in het eerste jaar van de tweede graad de klemtoon te sterk gelegd op elektrische schakelingen. In het tweede jaar van de tweede graad zijn de projecten concreter aan de leerinhouden gekoppeld met een toegevoegde waarde voor de 'onderzoekende' factor. Via onder andere programmatie van microcontrollers en didactische opstellingen verwerven de leerlingen proefondervindelijk de doelstellingen.

Voor wat het deelvak engineering mechanica betreft voldoen de deels gerealiseerde en de vooropgestelde projecten aan de vereisten van het leerplan. Het gebruik van een 3D-tekenpakket overheerst echter, waardoor de leerlingen te weinig onderzoekend aan het werk zijn.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren, voldoet. Zo beschikken de leraren over een aantal goed uitgeruste en leerrijk aangeklede vaklokalen. Er zijn voldoende mogelijkheden om ICT te integreren.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk verloopt overwegend traditioneel, maar de meeste doelstellingen komen effectief en evenwichtig aan bod.

De evaluatie van het domein 'toegepaste wetenschappen' gebeurt op basis van een combinatie van taken, toetsen en examens in een verhouding van 40% voor dagelijks werk en 60% voor examens. In beide leerjaren streven de leraren een hoog niveau na zonder echter te vervallen in uitersten. De wiskundige onderbouwing krijgt voldoende aandacht in de bevragingen.

De evaluatie van het vak engineering gebeurt aan de hand van gespreide evaluatie. Daarbij proberen de leraren oog te hebben voor zowel het proces als het product. Ook zelfevaluatie krijgt de nodige aandacht. Transparante criteria voor de beoordeling ontbreken soms nog.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De betrokkenheid van het team en de open manier waarop zij communiceren met hun leerlingen dragen bij tot een positief en ondersteunend leerklimaat. De leerlingen worden tijdens de uitvoering van hun experimenten en projecten op een degelijke wijze begeleid. Regelmatig krijgen de leerlingen feedback. Indien nodig wordt in remediërende leerbegeleiding voorzien, meestal onder de vorm van extra uitleg, extra oefeningen of via het digitaal leerplatform.

Uit de documenten en de lesobservaties blijkt dat de leerlingen de schooltaal voldoende beheersen. Indien nodig zorgen de leraren voor talige differentiatie, zodat zowel de zwakkere als de sterkere leerlingen voldoende kansen krijgen.

Wat de technische vakken mechanica en elektriciteit betreft maakt de vakgroep gebruik van leerboeken aangevuld met eigen notities. De afstemming van de leerboeken op de studierichting voldoet. Het studiemateriaal voor engineering elektriciteit bestaat voor een gedeelte uit videomateriaal aangevuld met een cursus, die het begeleid zelfstandig leren bevorderen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Beginsituatieanalyse*

De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid en bereidheid tot kwaliteitsverbetering. Via regelmatig formeel en informeel overleg en bijsturingen worden de tekorten en werkpunten doelgericht aangepakt.

4.1.1.12 Aardrijkskunde in tso derde graad (leerplan D/2004/0279/029)

Voldoet niet

Het aanbod is onevenwichtig en onvolledig. De evaluatiepraktijk levert onbetrouwbare resultaten op.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het aanbod is onevenwichtig en vertoont hiaten. De invulling van de behandelde onderwerpen berust veeleer op inhouden dan dat ze uitgaat van de leerplandoelen. Daardoor worden bijvoorbeeld bij de thema's 'kosmografie' en 'opbouw en afbraak van fysische landschappen', naast de vereiste inhouden, ook inhouden behandeld die bestemd zijn voor leerlingen uit de pool Wetenschappen. Daardoor vordert de realisatie ook minder snel en ontstaan er hiaten m.b.t. de kenmerken van de atmosfeer, West-Europees weer, klimaten, internationale migraties en de studie van twee reliëfgebieden. De behandelde inhouden worden sterk benaderd als maatschappelijk relevante onderwerpen, ook de geografische excursie krijgt een plaats.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen hebben plaats in diverse lokalen waar steeds ICT-apparatuur met internettoegang beschikbaar is. Deze wordt veelvuldig gebruikt ter ondersteuning van de les. Atlassen zijn beschikbaar, maar wandkaarten zijn niet vlot bereikbaar om plaatsen, ook op onverwachte momenten te situeren. Geregeld worden ICT-opdrachten uitgevoerd in een computerlokaal.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van taken, een 'proefexamen' en twee examens. De taken werden digitaal ingeleverd door de leerlingen, maar zijn niet gearchiveerd, zodat er geen verantwoordingsmateriaal beschikbaar is voor de toegekende scores. Uit de gesprekken en de studie van de rapporten blijkt dat de quotering weinig transparant gebeurt, dat de scores weinig van elkaar verschillen en nagenoeg steeds minstens 70 % bedragen. Er zijn in de loop van het jaar geen toetsen waarop leerlingen zich moeten voorbereiden en waarbij ze voeling krijgen met de mate waarin ze de leerstof beheersen. De beoordeling van het dagelijks werk levert dan ook weinig informatie over de mate waarin de leerling de leerplandoelen bereikt. Ze geven geen signaal wanneer er remediëring nodig is. Het statuut van het proefexamen is onduidelijk. Ondanks de vraag ernaar werd het niet voorgelegd en ook de scores zijn niet beschikbaar. De vragen van de examens zijn duidelijk geformuleerd en veelal gebaseerd op bronnenmateriaal. Ze peilen naar kennis en inzicht. Behalve de vragen die peilen naar de extra aangeboden inhouden, gaan ze voldoende uit van de leerplandoelen. Door de hiaten, maar ook voor de behandelde doelen wordt de representativiteit te weinig bewaakt. Omwille van de aard van het dagelijks werk en het ontbreken van feedback na het proefexamen van eind november is het examen voor de leerlingen de eerste en enige kans om aan te tonen wat ze waard zijn. De behaalde scores op de examens variëren, voor sommige leerlingen sporen ze met de scores van het dagelijks werk, maar voor heel wat leerlingen liggen ze fors lager (20 tot 30 %). Deze leerlingen behalen vaak een tekort op de examens, waaruit kan afgeleid worden dat ze in onvoldoende mate de doelen bereiken.

Wegens de wijze van evaluatie en quoterings zijn de totaalscores van dagelijks werk en examens onbetrouwbaar.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerlingen beschikken over duidelijk gestructureerd studiemateriaal. Dit wordt tijdens de les aangevuld met geprojecteerde bronnen die de onderwijsleergesprekken voeden. Waar passend worden ICT-opdrachten, waarnemingen buiten de klas en actualiteit ingebouwd. In de bijgewoonde lessen gebeurt dit in een leerlinggericht klimaat. De bereidheid tot medewerking bij de leerlingen is groot en ze worden sterk aangezet tot reflectie over maatschappelijke situaties. Ze krijgen ook de kans om het functioneren van de leraar te evalueren.

De hierboven beschreven evaluatiepraktijk hypothekeert evenwel de doeltreffendheid van het leerproces om zoveel mogelijk leerlingen zoveel mogelijk leerplandoelen te laten bereiken. Omdat formatieve evaluatie ontbreekt, krijgen leerlingen geen feedback over hun leerproces en kan dat niet bijgestuurd worden. Er is dan ook geen remediëring. Door hun vlot verdiende scores op de taken worden misschien ook niet alle leerlingen gemotiveerd om voldoende inspanning voor het examen te leveren.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

De leden van de vakgroep volgden de laatste jaren heel wat vakgebonden nascholingen.
 De aandacht voor leerplanstudie en de reflectie over de eigen onderwijspraktijk en over de bereikte resultaten is minder aanwezig.

4.1.1.13 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2009/7841/035)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende aangeboden. De uitrusting, de infrastructuur en de leerbegeleiding ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Alle leerplandoelstellingen worden voldoende en evenwichtig aangeboden. Het is duidelijk welke praktische vaardigheden aangeboden worden. Het aanbod is voor sommige theoretische onderdelen afgestemd op een hoger beheersingsniveau dan verwacht wordt door de leerplandoelstellingen. De samenhang en de integratie tussen theorie en laboratoriumoefeningen wordt bewaakt. De opdrachten voor de geïntegreerde proef zijn representatief en zinvol voor het studierichtingsprofiel.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het groeperen van lesuren bevordert het bereiken van de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen. De indeling van het curriculum en de organisatie van de lesweek zijn functioneel voor de realisatie van de leerplandoelstellingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen, infrastructuur en uitrusting voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. De leerlingen beschikken over aangepaste kledij en geschikt materiaal. De lessen vinden plaats in lokalen met de nodige voorzieningen. De lokalen zijn ook uitgerust met een computer met internetverbinding en beamer. Het beheer van het materiaal en de producten is goed georganiseerd. De veiligheid van de leerlingen wordt bewaakt. Het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting worden efficiënt ingezet.

met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk	De evaluatiepraktijk gaat onvoldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. De leerplandoelstellingen komen niet evenwichtig aan bod in de evaluatie. De vragen peilen vooral naar kennis en inzicht en gaan sterker uit van de leerinhouden dan van de leerplandoelstellingen. Toepassingen komen te weinig aan bod. De opdrachten en vraagstelling zijn eenduidig, maar weinig geïllustreerd en dikwijls afgestemd op een te hoog beheersingsniveau. Er zijn geen duidelijke criteria voor de evaluatie bij het mondelinge examen.
<i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	
Leerbegeleiding	Leerlingen krijgen leerkansen via onderwijsleergesprekken en leerlingactieve werkvormen. De leerlingen werken gemotiveerd mee. Verwijzingen naar de actualiteit en de leefwereld van de leerlingen wakkeren de motivatie aan en bevorderen het bereiken van de leerplandoelstellingen. Het ondersteunend materiaal is gestructureerd en de instructietaal is verzorgd. De lesopbouw is gestructureerd. Leraren zorgen voor remediëring en geven feedback. Zelfevaluatie en binnenklasdifferentiatie komen niet aan bod.
<i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	
Deskundigheidsbevordering	De deskundigheidsbevordering draagt onvoldoende bij tot het bereiken van de leerplandoelstellingen. Professionalisering van de leraren gebeurt enkel via leerplanoverleg. De vakgroep is nog op zoek naar een betere invulling van de praktische vaardigheden en de daarbij behorende evaluatie. De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de eigen kwaliteit te bewaken.
<i>Vorming</i> <i>Overleg</i>	

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De lokalen en werkplaatsen van het Don Bosco Technisch Instituut zijn gelegen op één campus in Sint-Denijs-Westrem. Voor de lessen lichamelijke opvoeding maakt de school gebruik van de sportzaal OCP De Pinte en sporthal Hekers te Zwijnaarde. Deze twee locaties maakten geen deel uit van het onderzoek.

Het schoolbeleid gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na, maar dit gebeurt nog onvolledig. Dat heeft onder andere te maken met de bewoonbaarheid en veiligheidssituatie in enkele ateliers, de opdracht van de preventieadviseur, de wijze waarop de indienststelling van meerdere machines is gebeurd en de attitude tegenover het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen.

De school heeft een masterplan uitgewerkt met een overzicht van dossiers die uitbesteed worden en een opsomming van een aantal werken in eigen beheer. Enkele projecten zijn al gerealiseerd en om diverse redenen zijn een aantal projecten verschillende keren aangepast en uitgesteld. De studiegebieden Mechanica-elektriciteit en Grafische communicatie en media zijn sinds maart 2010 gehuisvest in degelijk ingerichte en nieuwe werkplaatsen. De houtafdeling zal in november 2015 een nieuwbouw atelier in gebruik nemen, maar tijdelijk zitten deze leerlingen nog in de oude werkplaatsen. Hoewel de school bij onveilige situaties vaak aandacht heeft voor compenserende maatregelen, is de beheersing van de risico's in de houtafdeling en in het sportcomplex (blok D) nog te beperkt. De bouwafdeling zit momenteel in het blok D waar structurele problemen, betonrot, condens- en isolatieproblemen e.d. aanwezig zijn. De beschikbare bouwruimte is voor de structuuronderdelen van het studiegebied Bouw te klein om volwaardige bouwprojecten op te richten. De bewegingsruimte voor de leerlingen is soms beperkt. De leerlingen van 2BVL metselen hun oefeningen op het trappenniveau waar de vroegere zitbanken stonden van de sporthal. De nieuwbouw voor alle bouwgerelateerde opleidingen zou volgens de verkregen

informatie van de directie onmiddellijk starten na de voorlopige oplevering van de nieuwbouw van de houtafdeling.

In een planning van de aannemer zou de nieuwbouw af kunnen zijn tegen september 2016.

De opdracht van de preventieadviseur is beperkt tot een halftime, terwijl het volume werk verbonden aan deze technische school veel hoger is. De beperkte beschikbare tijd hypothekeert het volledig en systematisch beheersen van alle risico's van de school. Concreet betekent dit dat de preventieadviseur onvoldoende tijd heeft om bijvoorbeeld alle verslagen op te volgen, om controles uit te oefenen, de ongevallen en incidenten te analyseren, om beginnende leraren en stagiairs tijdig te informeren over de veiligheidsaspecten van de school voor de aanvang van hun opdracht ... Hij was ook nauwelijks betrokken bij het adviseren van het masterplan. Desondanks doet de interne dienst heel wat inspanningen om zicht te krijgen op alle pijnpunten en zoekt uit hoe dit het efficiëntst kan verlopen.

De indienststellingsverslagen van de houtbewerkingsmachines zijn spoorloos, zodat geen duidelijk beeld van de aanwezige risico's kon worden voorgelegd. De indienststellingsverslagen die in allerijl werden opgemaakt, zijn ongenueanceerd ingevuld en niet onderbouwd met risicoanalyses. De indienststelling van deze gevaarlijke machines op een dergelijke manier verantwoorden, illustreert dat het beheersen van sommige risico's niet altijd met de nodige diepgang gebeurt.

Een aantal vaststellingen wijzen erop dat sommige afspraken onvoldoende ingrijpend zijn of dat niet iedereen de afspraken en instructies even strikt opvolgt. Het recentste brandweerverslag vermeldt dat er tijdens de rondgang bepaalde evacuatiewegen belemmerd waren en dat er brandwerende deuren geblokkeerd werden door spieën. In de bouwafdeling is door de onderwijsinspectie meerdere keren vastgesteld dat de leerlingen en de leraren zelden of nooit een veiligheidshelm dragen. Ook bij het werken op hoogte wordt de afspraak i.v.m. het dragen van een veiligheidshelm nauwelijks nageleefd. De schragen en/of de stellingen zijn niet altijd even veilig en stabiel opgebouwd.

Uit de verslagen van de periodieke controles van de interne en externe controlediensten blijkt dat er meerdere tekorten werden opgemerkt. De preventieadviseur voert in de mate van het mogelijke controles uit en geeft het beleid ondersteuning met gemotiveerde adviezen. Toch blijkt dat de verwarmingsinstallatie op stookolie gelegen in de houtafdeling nog nooit aan een controle werd onderworpen en dat niet alle relevante werkpunten uit de vele verslagen zijn opgenomen in het globaal preventieplan of de jaarplannen. Veelal zijn de acties in de planningen algemeen omschreven.

Het aantal jongenstoiletten en urinoirs is volgens de norm onvoldoende, maar de interne dienst stelt dat er zich geen problemen voordoen. Het voorzien van een toegankelijk toilet komt in orde na de voltooiing van de nieuwbouw voor de houtafdeling. De school beschikt niet over een ingericht verzorgingslokaal. Volgens de directie gaf de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer het advies dat er op school geen EHBO-lokaal nodig is, omdat er in de onmiddellijke omgeving een ziekenhuis is gelegen. Op enkele plaatsen is er kans op valgevaar vastgesteld. De pictogrammen zijn niet altijd op een logische wijze aangebracht. De asbestinventaris is niet aangevuld met een schriftelijk advies van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en de preventieadviseur. Tal van lokalen zijn aan een opfrisbeurt toe.

De school krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is om alle tekorten op te sporen en weg te werken.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatiegegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school hecht veel belang aan een breed opgezette begeleiding van haar leerlingen en in het bijzonder van de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het opvoedingsproject vertrekt vanuit een begeleidende visie op onderwijs. Van de leraren wordt verwacht dat ze de jongeren begeleiden vanuit betrokkenheid en aanwezigheid. Vooral op curatief vlak heeft de school talrijke acties opgezet om de leerlingen in hun leerproces bij te staan. Op preventief vlak zijn de beleidslijnen en de ondersteuning op schoolniveau beperkt. De invulling van het preventieve luik ligt vooral in de handen van de vakgroepen en de individuele leraar. In de eerste graad krijgt vanuit de GOK-werking (Gelijke Onderwijskansen) het leren leren voldoende aandacht. Er is echter onvoldoende continuïteit naar de tweede en derde graad toe

Sinds enkele jaren heeft de schoolleiding de inschrijvingsprocedure voor haar leerlingen bijgestuurd. Een vast team verzorgt het inschrijvingsgesprek en het verzamelen van nuttige informatie. De bedoeling is een degelijk beeld te verkrijgen van de (leer)achtergrond van de leerlingen om op basis hiervan een individueel begeleidingstraject op te zetten. Bij de start van het schooljaar zorgt een genormeerde taalscreening voor bijkomende informatie over de beheersing van de Nederlandse taalvaardigheid. De school heeft plannen om de taalscreening breder op te vatten met observaties en met de betrokkenheid van alle leraren.

De sleutelrol voor het uitzetten van de organisatie van de leerlingenbegeleiding ligt bij de zorgraad, die is samengesteld uit de pedagogische directeur, de graadcoördinatoren en het GOK-team. De graadcoördinatoren zijn het aanspreekpunt voor de leraren en de klastitularis wanneer een vraag tot verhoogde zorg rijst. Zij vormen ook samen met de medewerkers van het CLB de cel leerlingenbegeleiding waar een tweede- en eventuele derdelijnsbegeleiding wordt opgezet. De school opteert ervoor de GOK-werking te integreren in haar zorgbeleid. Binnen dit zorgbeleid zit tevens de socio-emotionele begeleiding en de leerloopbaanbegeleiding vervat, zodat de brede zorg ook binnen de organisatiestructuur van de school tot uiting komt.

Ondersteuning De schoolleiding moedigt het hanteren van een stimulerend pedagogisch-didactisch klimaat aan. Het gebruik van activerende of uitdagende werkvormen zit echter nog niet op kruissnelheid. Voor de vakgroepen gelden afspraken om de leerlingen overzichten van de leerstof, leertips en een afsprakennota voor het vak aan te reiken. Niet alle vakgroepen hanteren deze richtlijnen consequent om de leerbegeleiding te ondersteunen. De systematische aandacht van de vakgroepen of van de individuele leraren voor het hanteren van leerstrategieën en, in bredere zin, voor het leren leren is binnen de onderzochte vakken vrij beperkt.

Voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis zijn op schoolniveau begeleidingsplannen opgesteld waarin de stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen (sticordi-maatregelen) vermeld staan. De school besteedt veel zorg en aandacht aan leerlingen met een bijzondere problematiek. Deze leerlingen krijgen aangepaste werk- en evaluatievormen of mogen ondersteunend materiaal gebruiken, zoals specifieke software.

De school biedt de leerlingen diverse mogelijkheden tot bijsturing en remediëring aan, van middagondersteuning tot huistaakklas. Bij zwakke studieresultaten dient de leerling op beslissing van de klassenraad een verplicht remediëringstraject te volgen. De leraren en de begeleiders gebruiken het digitale leerlingenvolgsysteem om alle informatie systematisch bij te houden. De acties en tussenkomsten in het kader van de leerlingenbegeleiding worden geregistreerd. De resultaten van de geleverde inspanningen en het eventuele vervolgtraject worden echter niet van alle acties systematisch opgenomen in het leerlingenvolgsysteem. Soms blijft de aantekening beperkt tot een vermelding van het al dan niet aanwezig zijn van de leerling op de afspraak. De school betreft de ouders via een uitgebreide intake, oudercontacten en via bijzondere uitnodigingen bij problemen. Sinds vorig schooljaar hebben de ouders tevens toegang tot het digitale platform voor een overzicht van de leerlingenevaluatie en de rapportering. De school ervaart dat dit de communicatie met en de betrokkenheid van de ouders verhoogt.

De verbondenheid tussen de leerbegeleiding en het aanmoedigen of het bestraffen van de inzet, medewerking en motivatie van de leerlingen is behoorlijk groot. In de eerste plaats tracht de school een ordelijk en rustig schoolklimaat te creëren waarin vervolgens de leerbegeleiding beter tot haar recht kan komen. Een aantal begeleidingsinitiatieven zijn gericht op het verhogen van de inzet voor het vak. Zo is het SODA-rapport (stiptheid, orde, discipline en attitude) een initiatief binnen de Vlaamse regio om leerlingen aan te moedigen tot een positieve attitude en uiteindelijk te belonen onder de vorm van een attestering.

Doeltreffendheid De school registreert en volgt de remediërende begeleiding van haar leerlingen op. De resultaten en de effecten worden echter niet systematisch in kaart gebracht. Ook het leerlingenvolgsysteem en de klassenraadverslagen bieden de school een veeleer beperkt zicht op de leerprogressie van de leerlingen. De school moedigt de leerlingen via zelfreflectie aan om na te denken over hun inzet en studiemethode, onder meer via een bevraging tijdens de examens. In welke mate deze zelfevaluatie tot bijstellingen leidt, is niet voldoende duidelijk. Het inzetten van hulpmiddelen voor leerlingen met leermoeilijkheden of beperkingen is goed ingeburgerd en leidt meestal tot de gewenste resultaten

Binnen de onderzochte vakken is de aandacht voor leervaardigheden veeleer beperkt. Er is weinig expliciete aandacht voor het leren leren in de zin van het aanreiken van leermethodes, leerstrategieën of stappenplannen. Niet alle vakgroepen investeren voldoende in helder en gestructureerd studiemateriaal. De leerlingen ontvangen voor een examenperiode wel een overzicht van de te kennen leerstof.

De leerlingenagenda is vanaf dit schooljaar gedigitaliseerd. De leerlingen gebruiken nu een planningsagenda, die echter nog niet voldoende als instrument voor studieplanning wordt ingezet.

De school heeft een duidelijke visie op haar talenbeleid. Deze visie is in de praktijk nog niet voldoende vertaald naar concrete doelen afgestemd op de noden van haar leerlingen. Het schoolteam detecteert de talige noden door middel van een taalscreening van alle leerlingen in het eerste leerjaar en van de nieuwe leerlingen in de eerste en de tweede graad. De resultaten leiden nog niet voldoende tot maatregelen die aansluiten bij de specifieke behoeftes van de betrokken leerlingen inzake de onderwijstaal. Taalzwakke leerlingen kunnen wel terugvallen op middagondersteuning. De vakgroepen hebben te weinig aandacht voor het afstemmen van het lesmateriaal en de evaluatiepraktijk op het talige niveau van de leerlingen. Werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn nog geen gemeengoed. Slechts een aantal leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. De school evalueert de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van het talenbeleid nog niet.

Ontwikkeling De schoolleiding neemt stilaan stappen om de werking van de leerbegeleiding intern te evalueren en bij te sturen. De pedagogische studiedag van vorig schooljaar had enerzijds een stimulerend effect en bracht anderzijds ook een aantal gegevens op om bijstellingen aan te brengen. Zo blijkt onder meer dat de werking rond de preventieve leerbegeleiding niet voldoende gestroomlijnd verloopt. Tevens is het leren leren te sterk gebonden aan de GOK-werking en dringt zich een bredere fundering op.

Sinds dit schooljaar wil de schoolleiding de leerbegeleiding op vak- en individueel niveau beter opvolgen. Van alle leraren wordt onder meer verwacht dat ze een werkmap aanmaken op het digitale platform van de school. De leerlingen hebben toegang tot deze map die informatie kan bevatten over de leerstof, de verwerking van de leerstof, de oplossingsleutel van opdrachten of toetsen en ander ondersteunend of remediërend materiaal. Daarnaast zijn er ook planmatige impulsen vanuit de GOK-werking naar de leraren toe voor het leggen van een breder draagvlak voor het aanleren van leervaardigheden.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Er is in de school een algemeen visiedocument wat evaluatie betreft. In haar visie zegt de school een evaluatiebeleid te willen voeren dat transparant is, afgestemd is op de studieprofielen van haar leerlingen en geënt is op de leerplannen. Dit alles moet toelaten om op het einde van het schooljaar een correct attest toe te kennen.

In het jaarverslag 2014 geeft de school een korte samenvatting van haar visie op evalueren en beschrijft uitdrukkelijk haar engagement met betrekking tot het evaluatiebeleid. Het huidige evaluatiebeleid is gebaseerd op de resultaten van een pedagogische studiedag in september 2008. De school gebruikte de visie op evalueren, geschreven door de pedagogische begeleidingsdienst van de inrichtende macht van de Don Bosco-scholen, als inspiratiebron om de evaluatiepraktijk binnen de school gestalte te geven. De uiteindelijke tekst werd geconcretiseerd naar operationele doelen. Later volgden nog aanpassingen resulterend in een 'evaluatiekader'. De school vatte de afspraken samen in een gestructureerd en duidelijke bundel 'vigerende afspraken'.

De school ziet evaluatie en rapportering als een essentieel onderdeel van kwalitatief onderwijs, met zowel een beoordelende als remediërende functie. De leerplannen vormen het uitgangspunt en de school kiest voor een brede evaluatie van zowel kennis, vaardigheden als (vak)attitudes. De school wil in de evaluatie meer oog hebben voor het leerproces van de leerling en het profiel van de studierichting. Vandaar dat de gewichten van het dagelijks werk en van het examen voor de diverse onderwijsvormen anders zijn. De school vindt de transparantie van een resultaat zeer belangrijk. Daarom krijgt het formuleren van leerondersteunende feedback en een goede motivering van de attesten van de delibererende klassenraad haar prioritaire aandacht.

Ze wil leerlingen actief betrekken door meer op zelfevaluatie in te zetten. Voor de implementatie van haar visie rekent de school op de vakgroepen en de medewerking van de individuele leraar.

Ondersteuning De ondersteuning van de evaluatie- en rapporteringspraktijk gebeurt – organisatorisch- via duidelijke richtlijnen en afspraken in verschillende schooldocumenten. Alle betrokkenen krijgen voldoende informatie over de organisatie van het dagelijks werk en de examens. In de vakken zijn er eveneens organisatorische en inhoudelijke afspraken met de leerlingen over de gevoerde evaluatiepraktijk. Het schoolreglement en sommige vakafspraken bevatten een aantal maatregelen die gevolgen hebben voor de validiteit van de evaluatie. Ze houden orde- en tuchtmaatregelen in, daar waar evaluatie een instrument is om leervorderingen en leerrendement te toetsen.

De gelijkgerichtheid in de evaluatiepraktijk wil de school stimuleren door de leraren een format aan te bieden voor de beoordeling van projecten en labo-oefeningen. Het format kan eveneens gebruikt worden voor de evaluatie van theoretische thema's (algemene en technische vakken). De werkgroep 'evaluatie' informeert leraren over het gebruik van alternatieven, zoals het competentieportfolio. Voor de opmaak ervan kunnen leraren voldoende inspiratie vinden binnen de school.

De rapportering wordt organisatorisch en inhoudelijk ondersteund door een digitaal rapporteringssysteem. Daarin is ruimte voor vak- en algemene commentaar. De school bood interne vorming voor het formuleren van inhoudelijk relevante commentaren. Voor de remediëringsacties voorziet de school vooral in organisatorische ondersteuning.

Voor de evaluatie van de geïntegreerde proeven legt de school richtlijnen op gevat in een algemeen informatiedossier. Deze richtlijnen houden rekening met het concept van een studierichting (theoretisch of praktisch) en de verschillen in verhouding tussen kennis, vaardigheden en (vak)attitudes. Het draaiboek biedt houvast aan zowel de leerlingen, de leraren als de externen die mee evalueren. Het daagt hen ook uit om de evaluatie te becommentariëren, om zo de leerling leerondersteunende feedback te geven. De evaluatie van de stages gebeurt op een gelijkaardige manier. Het ingeven van een behaalde score voor de geïntegreerde proef en de stage gebeurt met hetzelfde softwareprogramma dat de school ook gebruikt voor de rapportering van het dagelijks werk en de examenresultaten. Voor de tussentijdse evaluaties is een ander sjabloon ter beschikking gesteld.

Het is een grote uitdaging voor de school om de ondersteuning van het recent bijgestuurde evaluatiebeleid te koppelen aan de actualisering van de evaluatiepraktijk op het uitvoeringsniveau/de klasvloer.

Doeltreffendheid De directie zet de vakgroepen ertoe aan te reflecteren over een betere evaluatie via reflectievragen geformuleerd in haar document 'evaluatiekader'. Enkele vakgroepen zijn hiermee al aan de slag gegaan. De school streeft ernaar dat alle vakgroepen deze fase afgewerkt hebben tegen januari 2016. Op dit ogenblik heeft de school dus nog geen totaalbeeld over de implementatie van haar evaluatiebeleid.

De leraren moeten zelf de gewichten van de verschillende onderdelen van de evaluatie bepalen (product, kennis, vaardigheden en attitudes). Er wordt van hen verwacht dat zij erover waken dat alle leerplandoelstellingen aan bod komen in de evaluatie. Sommige leraren staan hier duidelijk verder in dan andere, wat vragen oproept met betrekking tot de doeltreffendheid van deze aanpak. Het erkenningsonderzoek brengt kwaliteitsverschillen op lerarenniveau aan het licht. De afspraken over de verschillende puntensystemen zijn niet steeds goed opgevolgd en/of voldoende gekend door de leraren. Dit mondt soms uit in merkwaardige puntenverdelingen tussen kennis, vaardigheden en attitudes. Daar waar vakgroepen zich bogen over de puntenverdeling, is die meer verantwoord. De school is zich hiervan bewust en plant eerstdaags een personeelsvergadering om aan het probleem tegemoet te komen.

Alle evaluatiegegevens worden verzameld in de puntensoftware, die zowel door de individuele leraar, de klasleraar als de delibererende klassenraad gebruikt worden. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de evaluatiegegevens naast aanmoedigende commentaren soms leerondersteunende feedback bevat. Vooral omdat recentelijk het puntenboek zichtbaar is voor alle ouders, gaan sommige leerkrachten bewuster om met evaluatie.

Uit de werking van de delibererende klassenraad blijkt een grote zorg voor de leerlingen en oog voor het leerproces. Het aantal B- en C-attesten blijft echter middelmatig tot hoog in de eerste graad en in bso, ondanks het feit dat de school remediërend optreedt.

Er is geen zichtbare systematische bijsturing van onderwijs- en evaluatiepraktijk naar aanleiding van de evaluatieresultaten. De school stelt dat de leraren hiervoor zelf moeten instaan.

Het invoeren van synthesesproeven tijdens de examenperiode heeft als doel te controleren of de leerlingen de vaardigheden, attitudes, competenties en kennis van de afgelopen periode verworven hebben. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat sommige synthesesproeven geen meerwaarde bieden.

Ontwikkeling

De werkgroep 'evaluatie' is de drijvende kracht bij de implementatie van het evaluatiebeleid. De leden bekwaamden zich door het volgen van diverse navormingen en via overleg met deelgenoten in bevriende scholen.

De directie legt geen nascholingen op in verband met het thema 'evaluatie', maar rekent erop dat leraren spontaan nascholing vragen om te werken aan hun noden op dat vlak.

Voor de ontwikkeling van competentieportfolio's is op school voldoende kennis aanwezig om interne opleidingen te organiseren. Hetzelfde geldt voor het in gebruik nemen van de recente evaluatiedocumenten. Personeelsvergaderingen gewijd aan dit thema moeten in de toekomst zorgen dat de knowhow verhoogt.

5.3 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De school stelt in haar visie als uitgangspunten de persoonlijke en professionele groei van het personeelslid, een permanente innovatie en een hogere onderwijskwaliteit voorop. De bedoeling van een nascholing is niet noodzakelijk het creëren van direct lesmateriaal, wél het stimuleren van veranderingsprocessen in de school of van een persoonlijk groeiproces. Het op peil houden van de professionaliteit van de leraren op vakniveau behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakwerkgroep en de individuele leraar. De opgedane kennis uit nascholingen en de aanwezige expertise moeten verspreid worden onder de collega's tijdens onder andere de vakwerkgroepvergaderingen en interne navormingen. De school beschikt momenteel niet over een nascholingsbeleidsplan noch over een behoefteanalyse, wat een inbreuk tegen de regelgeving is.
- Ondersteuning** Het aanbod van nascholingen wordt kenbaar gemaakt via informele gesprekken en aankondigingen via het digitale platform en de 'stille' leraarszaal. De schoolleiding verwacht dat de individuele leraar in afspraak met de vakgroep of de technisch adviseur een aanvraag indienen voor het volgen van een nascholing. Hiervoor is een duidelijke procedure uitgewerkt. De concretisering van de visie rond deskundigheidsbevordering krijgt verder gestalte via netwerking binnen de scholengemeenschap en de pedagogische begeleidingsdienst. Zo kan het team in het teken van onder andere nieuwe leerplannen altijd terugvallen op specifieke vakondersteuning. Een meerwaarde vormen de navormingen die bedrijven op school brengen en waar de leraren gratis kunnen van gebruik maken. De pedagogische studiedagen worden aangegrepen om meer algemene thema's te behandelen voor het voltallige korps.
- Er zijn geen procedures die de detectie van de nascholingsbehoeften, de frequentie van nascholing, het koppelen van de professionalisering aan de noden, het duidelijk vooropstellen van prioriteiten en het opvolgen van de implementatie en multiplicatie ondersteunen.
- Doeltreffendheid** De technisch adviseurs volgen de participatie alsook de evaluatie voor de technisch-praktische vakken op, de pedagogisch directeur volgt de algemene vakken op. Hoewel een aanvraag gemotiveerd moet worden, gebeuren de keuzes door afwezigheid van een nascholingsplan eerder ad hoc. Nazicht van de voorgelegde overzichten van de laatste drie schooljaren leert ook dat bij de lerarengroep de deelname zich vaak beperkt tot dezelfde leraren. Ook het volgen van vakgerichte en vakoverschrijdende nascholing speelt zich vaak af binnen een relatief kleine verzameling van vakken. Hierdoor worden kansen tot verruiming en vernieuwing op pedagogisch en didactisch vlak gemist. Dit blijkt onder meer uit de benadering van de vakoverschrijdende eindtermen en binnen sommige vakken.
- De gevolgde nascholingen worden geïnventariseerd en geëvalueerd, maar de school meet de effecten van haar deskundigheidsbevordering niet. Het beleid gaat ervan uit dat de gevolgde nascholing gedeeld wordt met de vakgroep of de betreffende werkgroep. Door de gegevens niet systematisch te analyseren, slaagt de schoolleiding er maar in beperkte mate in om ze aan te wenden als

beleidsinformatie.

- Ontwikkeling** De schoolleiding is zich bewust van bovenstaande tekortkomingen en heeft een aantal prioriteiten voor wat de deskundigheidsbevordering betreft vastgelegd. Vooreerst wil ze via een behoefteanalyse haar nascholingsbeleid opnieuw op de kaart zetten. In de nabije toekomst wil ze initiatieven ontwikkelen om de datageletterdheid bij haar personeel te verhogen. Tevens wil ze haar focus op onder andere gelijke onderwijskansen en diversiteit, activerende werkvormen en evaluatie richten.
- Inbreuk(en) op regelgeving** De school beschikt niet over een recent en goedgekeurd nascholingsplan en het nascholingsplan werd niet voor overleg voorgelegd aan de schoolraad. (Decreet van 08/05/2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs - art. 8 en Decreet van 02/04/2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad - art. 21.)

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur, pedagogisch directeur, adjunct-directeur en technisch adviseur-coördinator vormen het directieteam en staan samen in voor de dagelijkse leiding van de school. Er is een duidelijk uitgeschreven en complementaire taakverdeling, die wordt opgevolgd tijdens wekelijkse vergadermomenten en via dagelijks informeel overleg. Om het beleid te ondersteunen worden de directieleden in hun dagelijks bestuur inhoudelijk, organisatorisch en logistiek bijgestaan door technisch adviseurs en graadcoördinatoren die samenkomen in verschillende vergaderingen. Daarnaast kunnen zij rekenen op een sterk uitgebouwd secretariaat. Deze medewerkers staan, vanuit een positie van vertrouwen, elk op hun terrein in voor de invulling en de uitvoering van de beleidslijnen.

De directie wil de vinger aan de pols houden via verschillende overlegorganen en vakgroepvergaderingen. De beleidsverantwoordelijken van de school kiezen voor een laagdrempelig en toegankelijk leiderschap en streven naar een participatieve cultuur bij het personeel o.a. via de leerkrachtenraad, het lokaal onderhandelingscomité (LOC) en verschillende vak- en werkgroepen. Het beleidsteam tracht de laatste jaren de communicatie te verbreden en de samenwerking te versterken. De noden van personeelsleden worden achterhaald via bevragingen, vakgroepen en de leerkrachtenraad. Op het vlak van communicatie met en consultatie van de personeelsleden zijn er reeds stappen gezet, maar er zijn nog werkpunten op het vlak van doorstroming. Voor alle personeelsleden werd er een functiebeschrijving uitgewerkt. De functioneringsgesprekken worden verdeeld onder het directieteam en de technisch adviseurs. Hiervoor beschikt de school over een kwaliteitsvol instrument. Er werd reeds een start genomen met de functioneringsgesprekken, maar een deel van de personeelsleden kwam nog niet aan bod. Evaluatiegesprekken werden nog niet gehouden.

Visieontwikkeling De basisprincipes van de pedagogische schoolvisie zijn gericht op de zorg voor de leerling. Deze visie wordt afgebakend door het pedagogisch, salesiaans handelen dat aandacht heeft voor het individu en voor de groep. Dankzij ieders bijdrage – van leerling, ouders en personeelsleden – wil de school streven naar gelukkige jongvolwassenen én een personeelsteam die hieruit veel voldoening putten.

De voorbije jaren stelde het directieteam een vernieuwde visietekst en het schoolwerkplan op in samenspraak met de leerkrachtenraad. Vanuit deze documenten tekent het directieteam beleidslijnen uit.

De samenwerking met de scholen van de scholengemeenschap De Bron (Gent-Zuid) situeert zich op het vlak van leerlingenoriëntering, onderwijsaanbod, personeelsbeleid, professionalisering en veiligheid.

Een jarenlang overleg en samenwerking met de basisscholen uit de regio behartigen naast de administratieve overgang van basis naar secundair onderwijs, ook de onderwijskundige afstemming tussen de beide onderwijsniveaus.

De school concretiseert en communiceert de visie in een gedetailleerd schoolwerkplan, in de jaarverslagen, in het schoolreglement voor leerlingen en ouders, op de website, tijdens infoavonden en personeelsvergaderingen. De visie is nog te weinig gekoppeld aan operationele doelen. Uit de doorlichting blijkt dat de school haar leerlingen aanmoedigt en de leraren ondersteunt, maar dat de taakverdeling nog opvolging vraagt. De directie streeft naar zelfsturende teams onder toezicht van de technische adviseurs en coördinatoren en naar een schoolgedragen gelijkgerichtheid in het belang van de leerling. Omwille van het dalend aantal leerlingen en onder impuls van de directie denkt de school er ook over na om haar onderwijsaanbod te rationaliseren en aan te passen aan de huidige noden.

- Besluitvorming** Het schoolbeleid overlegt met de diverse verplichte participatieorganen zoals het LOC en de schoolraad. Ze zijn reglementair samengesteld en functioneren volgens het decreet. De officieel opgelegde participatiestructuur wordt doelgericht verruimd met een aantal extra raden zoals de leerkrachtenraad, de schoolraad, het oudercomité en diverse werkgroepen ad hoc. De inbreng van deze verschillende participatieorganen is zowel gericht op organisatorische als onderwijskundige aspecten. Het digitale platform van de school wordt gebruikt als middel om de besluitvorming mee vorm te geven. Het logistieke en het onderwijskundige beleid en de leerlingenbegeleiding worden door geregeld overleg op mekaar afgestemd. Het geloof in de sterkte van een overlegcultuur tussen alle betrokkenen bevordert de samenwerking. Naast informeel overleg zijn er ook wekelijkse mededelingen, verslaglegging van vergadermomenten en e-mailverkeer.
- Kwaliteitszorg** De school staat aan het begin van een traject voor de ontwikkeling van haar kwaliteitszorg. De directie stelt zich bij de beoordeling van haar functioneren kritisch-constructief op. Het directieteam is zich bewust van het belang van kwaliteitszorg en heeft een sterkte-zwakteanalyse achter de rug. De dagelijkse werking werd geëvalueerd op basis van de inbreng van externe en interne participanten. De verzamelde enquêtegegevens vormden nog te weinig aanleiding tot analyse en tot bijsturing van processen gericht op kwaliteitsverbetering. Hoewel er op schoolniveau aandacht is voor interne kwaliteitszorg en bijsturingen, bestaat er momenteel nog onduidelijkheid over de mogelijke acties in de verschillende vakgroepen. Het vormt voor de school een uitdaging om de kwaliteitsbewaking via zelfreflecties in te bedden in een systeem om de eigen kwaliteit op systematische wijze op te volgen en de prioriteiten op middellange termijn vast te leggen in een gefaseerd en strategisch ontwikkelingsplan. Het beleid betreft de pedagogische begeleiding bij de kwaliteitszorg voor de onderwijspraktijk. De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie en voor de evaluatie bij de vakgroepen. De aansturing van het beleid is soms nog te zwak. Daardoor zijn er op vlak van kwaliteitszorg, leerplanrealisatie, leerbegeleiding, professionalisering en evaluatiepraktijk

verschillende snelheden. Uit de doorlichting blijkt dat een vlottere doorstroming van informatie naar alle schoolparticipanten een aandachtspunt is.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor het welbevinden van de leerlingen.
- Het overwegend geëngageerd personeel.
- De ontwikkelingsdynamiek in verband met de evaluatiepraktijk.
- De structurele aanpak van de remediërende leerbegeleiding

Wat betreft het algemeen beleid

- De toegankelijkheid van de schoolleiding.
- De duidelijke en complementaire taakverdeling binnen het beleidsteam.
- Het streven naar een participatief beleid.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van het leerplan natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom.
- Het implementeren van het geïntegreerd karakter van de leerplannen.
- Het breed toepassen van activerende werkvormen.
- Het afstemmen van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het doelgericht versterken van het vak- en vakoverschrijdend overleg.
- Het doelgericht bevorderen van de deskundigheid.
- Het toepassen van de visie op de evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het vooropstellen van operationele doelen met het oog op effectmeting voor de onderwijskundige processen.
- De aansturing en de opvolging van de vakgroepen.
- Het bewaken van een evenwichtige taakbelasting.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor het beroepenveld Nijverheid (voor de modules elektriciteit en metaal) in het beroepsvoorbereidend leerjaar.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor maatschappelijke vorming in de eerste graad B-stroom.
- De leerplanrealisatie voor de specifieke vorming in bso, tweede graad in de studierichting bouw.
- De leerplanrealisatie voor aardrijkskunde in tso, derde graad.
- De leerplanrealisatie voor de specifieke vorming in bso, derde graad in de studierichting ruwbouw.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne.

Wat betreft de regelgeving

- Het opstellen van een nascholingsplan conform de regelgeving (Decreet van 08 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, art.8 en decreet van 02 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, art.21).

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET		
Graad 1 A	Nederlands	
Graad 1 B	maatschappelijke vorming	
Graad 1 Bouw- en houttechnieken	Nederlands	
Graad 1 Grafische communicatie en media	Nederlands	
Graad 1 Nijverheid	maatschappelijke vorming	elektriciteit, metaal
Graad 2 BSO Bouw		bouw
Graad 3 BSO Ruwbouw		bouw
Graad 3 TSO Bouw- en houtkunde	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Bouwtechnieken	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Printmedia	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Houttechnieken	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Elektromechanica	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	aardrijkskunde	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	aardrijkskunde	

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **22-10-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Erik DE BOU de inspecteur-verslaggever	Paul DE BRABANDER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	